

CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW LUDZKICH DLA POWIATU DĄBROWSKIEGO

Dokument został opracowany przy współpracy firmy doradztwa personalnego
Advisory Group TEST Human Resources
dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie
w ramach Projektu
„Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry
oraz usług outplacementowych”
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013*

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Dokument powstał w ramach Projektu „Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry oraz usług outplacementowych” realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, który jest kluczową instytucją dla rynku pracy w województwie małopolskim. Jednym z zadań WUP jest dostarczanie profesjonalnych i unikalnych informacji na temat rynku pracy.

Poniższa charakterystyka zasobów ludzkich jest odpowiedzią na potrzebę usystematyzowania danych obrazujących potencjał drzemiący w kadrach powiatu dąbrowskiego.

1. PROFIL SPOŁECZNO – GOSPODARCZY POWIATU (NA TLE WOJEWÓDZTWA)

A. Podstawowe dane na temat województwa małopolskiego

Województwo małopolskie położone jest na południowym wschodzie Polski. Jest jednym z najmniejszych regionów Polski. Pod względem powierzchni, która wynosi 15 108 km², zajmuje 12 pozycję wśród 16 województw Polski. Od zachodu graniczy z województwem śląskim, od północy ze świętokrzyskim, od wschodu z podkarpackim, a od południa z Republiką Słowacką. Przez obszar Małopolski wiodą ważne szlaki komunikacyjne ze wschodu na zachód oraz z północy na południe.

Małopolska składa się z 19 powiatów ziemskich (bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, miechowski, myślenicki, nowosądecki, nowotarski, olkuski, oświęcimski, proszowicki, suski, tarnowski, tatrzański, wadowicki, wielicki) oraz trzech miast na prawach powiatów grodzkich (Kraków, Nowy Sącz, Tarnów).

Pod względem liczby mieszkańców (3 mln 293 tys. osób)¹ województwo znajduje się na 4 miejscu w Polsce. Gęstość zaludnienia jest tu jedną z najwyższych w kraju (małopolskie – 217 osób/km², średnia krajowa – 122 osób/km²).²

¹ GUS, 2009 rok

² GUS, 2009 rok

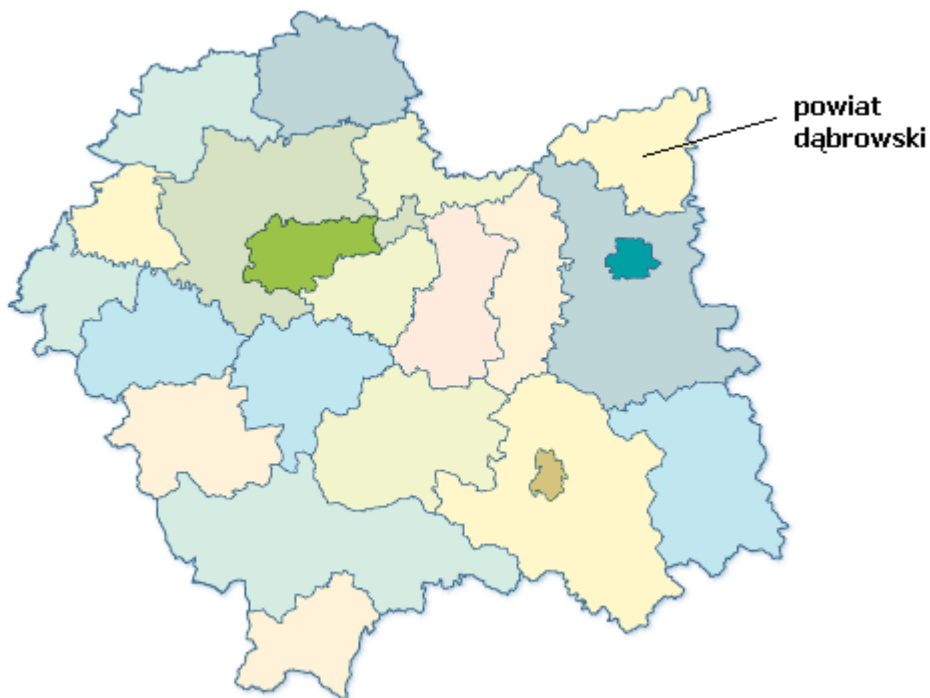
B. Lokalizacja powiatu dąbrowskiego na mapie województwa małopolskiego

Rysunek 1. Mapa Polski z wyszczególnieniem województwa małopolskiego

Źródło: Wolna Encyklopedia Wikipedia, www.wikipedia.org, 2010

Rysunek 2. Mapa województwa małopolskiego z wyszczególnieniem powiatu dąbrowskiego

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

C. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny powiatu dąbrowskiego

Powiat dąbrowski położony jest w północno-wschodniej części województwa małopolskiego, w obrębie dwóch jednostek fizjograficznych: Płaskowyżu Tarnowskiego i Kotliny Sandomierskiej, zwanej w tym fragmencie Niziną Nadwiślańską. Od wschodu graniczy z powiatem mieleckim (województwo podkarpackie), od północy z powiatem kazimierskim (województwo świętokrzyskie), a od południa z powiatem tarnowskim. Naturalną granicę powiatu od strony zachodniej stanowi rzeka Dunajec, a od północy rzeka Wisła. Siedzibą powiatu jest miasto Dąbrowa Tarnowska.

Powiat Dąbrowski zajmuje powierzchnię 530 km², w tym 408 km² użytków rolnych. Powierzchnia powiatu stanowi 3,5% Małopolski. Zamieszkuje go ponad 58 tysięcy osób, w tym w mieście Dąbrowie ponad 11 tysięcy osób.

W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejsko-wiejskie: Dąbrowa Tarnowska, Szczucin
- gminy wiejskie: Bolesław, Gręboszów, Mędrzechów, Olesno, Radgoszcz
- miasta: Dąbrowa Tarnowska, Szczucin

W skład powiatu wchodzi 78 miejscowości, w tym 76 wsi i dwa miasta: Dąbrowa Tarnowska i Szczucin. Najliczniejsze są wsie niewielkie, liczące poniżej 500 mieszkańców – jest ich 37. Wsi średnich, liczących od 500 do 1000 mieszkańców, jest 31. Dużych wsi (powyżej 1000 mieszkańców) jest 8, w tym jedna – Radgoszcz, liczy powyżej 3 tys. mieszkańców.

Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu dąbrowskiego

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

D. Cechy charakterystyczne

Powiat dąbrowski jest regionem typowo rolniczym. Na terenie tym dominuje przemysł rolno-spożywczy, którego funkcjonowanie wspierane jest przez rozwój usług i turystyki. W ogólnej powierzchni powiatu największy odsetek stanowią użytki rolne, zajmujące 77,6% gruntów, a w niektórych gminach nawet powyżej 80%. Inne grunty, a więc tereny zabudowane, drogi i nieużytki, zajmują około 12% powierzchni powiatu. Powiat posiada duży zasób siły roboczej oraz potencjał ludzi chętnych do pracy, w tym również wykształconych. Na terenie powiatu dąbrowskiego żywe są również tradycje handlowe - targowiska, jarmarki, ale także produkcji dobrej jakości, zdrowej żywności, sadownictwa, uprawy truskawek i ogórków.

Atutem powiatu dąbrowskiego jest położenie w niewielkiej odległości od dwóch największych miast Małopolski. Od Krakowa dzieli go ok. 100 km, natomiast od Tarnowa zaledwie 20 km.

Powiat dąbrowski posiada również pewne walory turystyczne. Na jego terenie można spotkać wiele cennych zabytków dziedzictwa kulturowego, m. in. jedno z najciekawszych muzeów techniki w Polsce - Muzeum Drogownictwa w Szczucinie czy synagogę w Dąbrowie Tarnowskiej, będącą najstarszym obiektem tego typu w Małopolsce, aktualnie remontowaną. Niewątpliwie największą atrakcją, obok zabytków architektonicznych i muzealnych, jest wieś Zalipie w gminie Olesno, tzw. "malowana wieś". Na terenie powiatu znaleźć można również wiele miejsc pamięci narodowej z okresu I i II wojny światowej (cmentarze, pomniki). Atutem regionu są także warunki dla rozwoju agroturystyki – aktualnie na terenie powiatu działa 15 gospodarstw agroturystycznych.

E. Infrastruktura drogowa

Sieć komunikacji drogowej w powiecie dąbrowskim tworzą: droga krajowa **73**, cztery drogi wojewódzkie oraz sieć dróg lokalnych.

Najważniejszą drogą w powiecie jest droga krajowa **73** Wiśniówka – Jasło (przez: Kielce – Dąbrowa Tarnowska – Tarnów – Krynica), przebiegająca z północy na południe przez główne miasto powiatu. Przez zachodnią część powiatu dąbrowskiego przebiega odcinek drogi wojewódzkiej **973** Tarnów – Busko-Zdrój, a przez jego północno-wschodnią część – droga wojewódzka **982** Szczucin-Jaślany. Z kolei przez południowy kraniec tego regionu przebiega krótki odcinek drogi wojewódzkiej **984** Lisia Góra – Radomyśl Wielki – Mielec. W Dąbrowie Tarnowskiej ma swój początek droga wojewódzka **975** Dąbrowa Tarnowska - Dąbrowa (w powiecie nowosądeckim). Pozostałą część sieci drogowej powiatu tworzą liczne drogi lokalne.

Przez powiat dąbrowski przebiega linia kolejowa łącząca Tarnów i Szczucin (tzw. szczucinka), zbudowana w 1906 roku. Przewozy pasażerskie na linii Tarnów – Szczucin zostały zawieszono z powodu nierentowności, zawieszono również ruch towarowy.

Rysunek 3. Drogi krajowe i wojewódzkie w powiecie dąbrowskim

Źródło: Wolna Encyklopedia Wikipedia, www.wikipedia.org, 2010

2. WNIOSKI I PROPOZYCJE ODNOŚNIE KIERUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO (NAPŁYWU INWESTYCJI) W KONTEKŚCIE CHARAKTERYSTYKI LOKALNEGO RYNKU PRACY

WNIOSKI:

Cechy charakterystyczne zasobów ludzkich regionu dąbrowskiego:

- jeden z najmniej zaludnionych powiatów ziemskich województwa – **111 os/km²**
- średni poziom współczynnika feminizacji – **101** kobiet na 100 mężczyzn;
- najliczniejsza grupa osób w wieku produkcyjnym – **63%**;
- wskaźnik obciążenia ekonomicznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) – **58**;
- wzrost ludności powiatu – zarówno kobiet i mężczyzn – obecnie około **58 755** mieszkańców;
- dodatni przyrost naturalny;
- przewaga mieszkańców wsi (stanowią oni 81,39% ludności);
- młode społeczeństwo, najliczniejsze w powiecie są grupy wiekowe pomiędzy **20 a 29 rokiem życia**;
- średnie miesięczne wynagrodzenie brutto – 2 464 zł (78% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce);
- dwa sektory zatrudniające największą liczbę osób – rolnictwo (**61%**) oraz usługi (**29%**);
- administracja publiczna oraz handel i usługi – generowały najwięcej miejsc pracy;
- bardzo wysoka stopa bezrobocia – **19,8%**;
- wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych;
- wskaźnik przedsiębiorczości – **44,0**;
- współczynnik aktywności zawodowej – **57,6%**.

PROPOZYCJE ODNOŚNIE KIERUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO W KONTEKŚCIE CHARAKTERYSTYKI LOKALNEGO RYNKU PRACY:

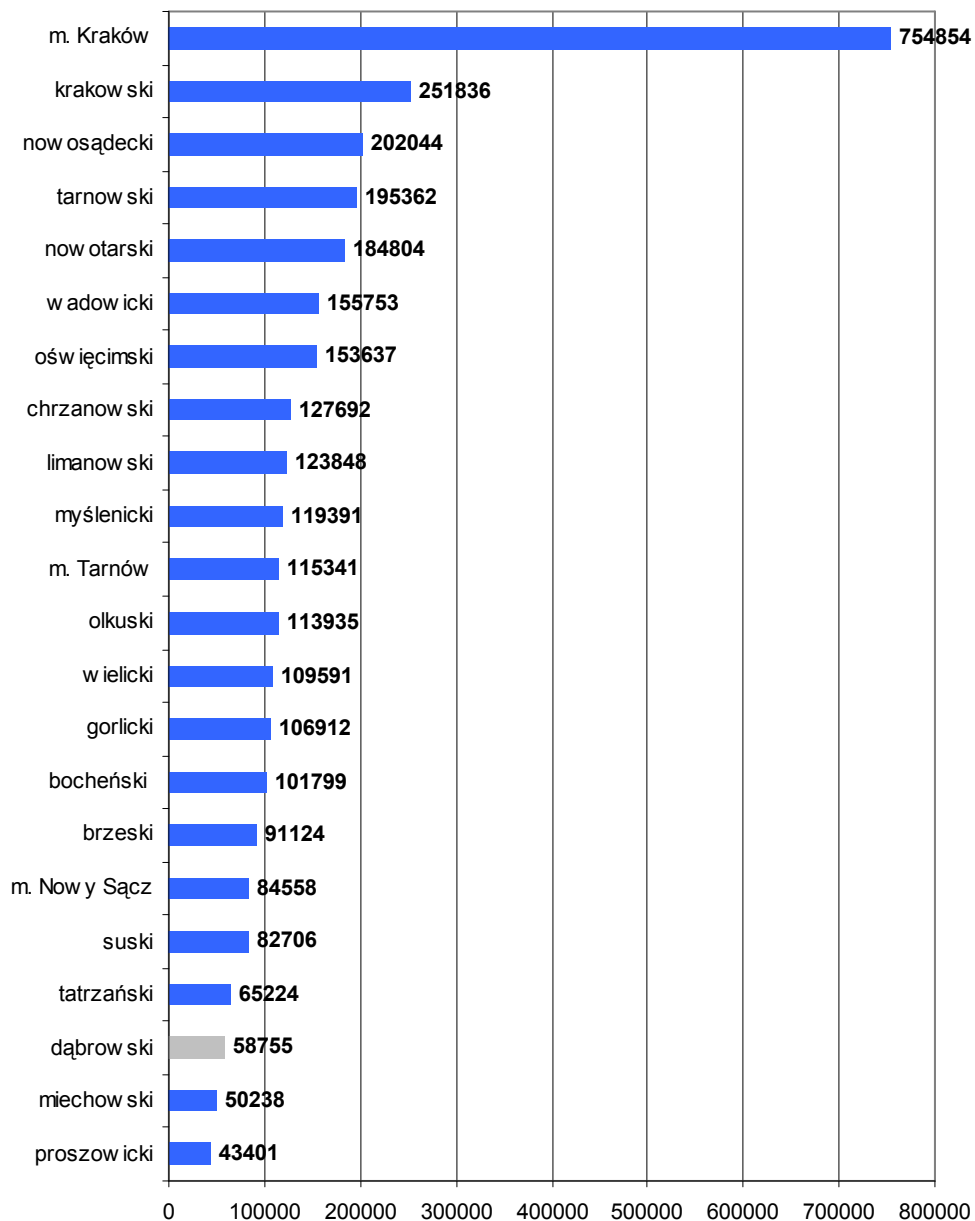
- rozwój branż powiązanych z rolnictwem, które jest dominującą gałęzią działalności w powiecie, takich jak branża spożywcza, przetwórcza, przechowywania płodów rolnych;
- utworzenie spółdzielni rolnej, grupy producenckiej, skupiającej lokalnych rolników;
- zorganizowanie giełdy rolnej, nawiązującej do tradycyjnych jarmarków a wykorzystującej w większym stopniu potencjał lokalnej produkcji rolnej;
- budowa, na bazie giełdy rolnej, centrum logistycznego, pozwalającego na przechowywanie produktów spożywczych;

- utworzenie specjalnej strefy ekonomicznej, umożliwiającej powstanie niewielkich zakładów produkcyjnych, a przez to brakujących miejsc pracy w gminach Szczucin i Dąbrowa Tarnowska;
- rozwój branży budowlanej, ze względu na występujące na południu regionu zasoby surowców budowlanych (żwiru i piasku);
- rozwój branży elektronicznej, ze względu na dostępność bezrobotnych o koniecznych kwalifikacjach;
- wyznaczenie i przygotowanie lokalizacji przeznaczonych na inwestycje;
- rozwój branży turystycznej, zwłaszcza rozbudowa bazy agroturystycznej i sieci szlaków rowerowych, oraz promocja regionu;
- rozwój drobnej przedsiębiorczości w zakresie usług, produkcji;
- wspomaganie lokalnych firm w zakresie ekspansji sprzedażowej;
- inwestycje w infrastrukturę drogową;
- promocja i edukacja w zakresie pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej przez lokalne przedsiębiorstwa;
- utworzenie Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Szczucinie i Dąbrowie Tarnowskiej w celu poszerzania kwalifikacji mieszkańców.

3. ZASOBY LUDZKIE W POWIECIE DĄBROWSKIM

A. Informacje demograficzne ogólne

Wykres 1. Ludność województwa małopolskiego według powiatów w 2009 roku

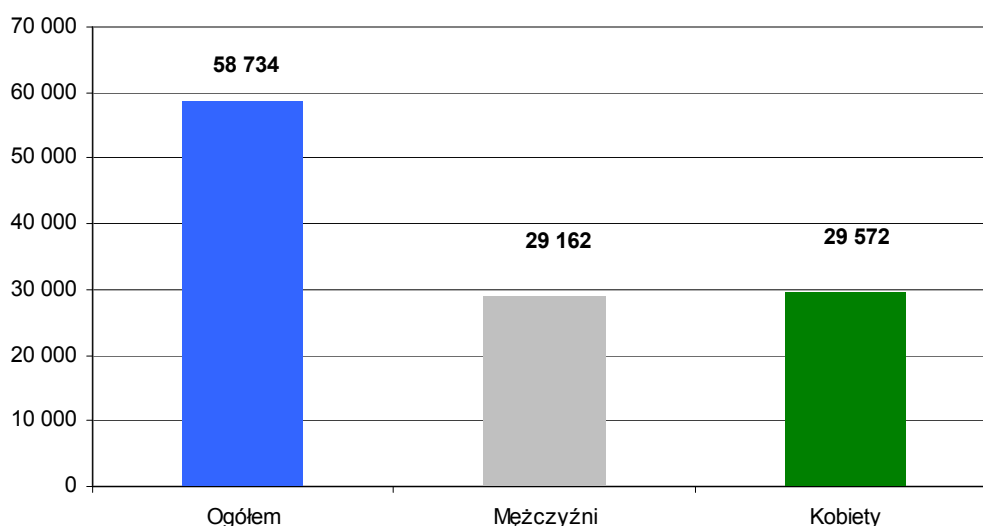

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2009

Powiat dąbrowski, według stanu na koniec 2009 roku, zamieszkuje 58 755 osób³. Na tle innych powiatów województwa małopolskiego jest to powiat słabo zaludniony, jeden z trzech z najmniejszą liczbą mieszkańców. Również pod względem gęstości zaludnienia według danych GUS z 2008 roku znajduje się on wśród czterech najslabiej zaludnionych powiatów małopolski, z liczbą mieszkańców na kilometr kwadratowy równą 111, ex aequo z powiatem gorlickim, natomiast tuż przed powiatami proszowickim (104 osoby na km²) i miechowskim (74 osoby na km²). Dla porównania, najwyższa średnia gęstość zaludnienia wśród powiatów ziemskich województwa małopolskiego przypada na powiat oświęcimski – 378 os/km², w Małopolsce wskaźnik ten wynosi 214 os/km², a w kraju 124 os/km².

W powiecie dąbrowskim na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet, strukturę płci można więc uznać za wyrównaną.

Wykres 2. Ludność powiatu dąbrowskiego według płci

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Spółeczeństwo powiatu dąbrowskiego jest stosunkowo młode, najliczniejszą grupę wiekową według danych GUS z roku 2008 stanowią osoby pomiędzy 20 a 29 rokiem życia (10 094). Niewielu jest mieszkańców najmłodszych, zaledwie 2 739 dzieci do 4 roku życia. Jednak zdecydowanie najmniej liczną grupę stanowią osoby najstarsze. W tych też grupach znacznie więcej jest kobiet niż mężczyzn – zaczynają one dominować liczbowo w grupach wiekowych od 60 lat wwyż, by w grupie osób w wieku powyżej 85 lat ponad dwukrotnie przewyższać liczbowo mężczyzn w powiecie dąbrowskim.

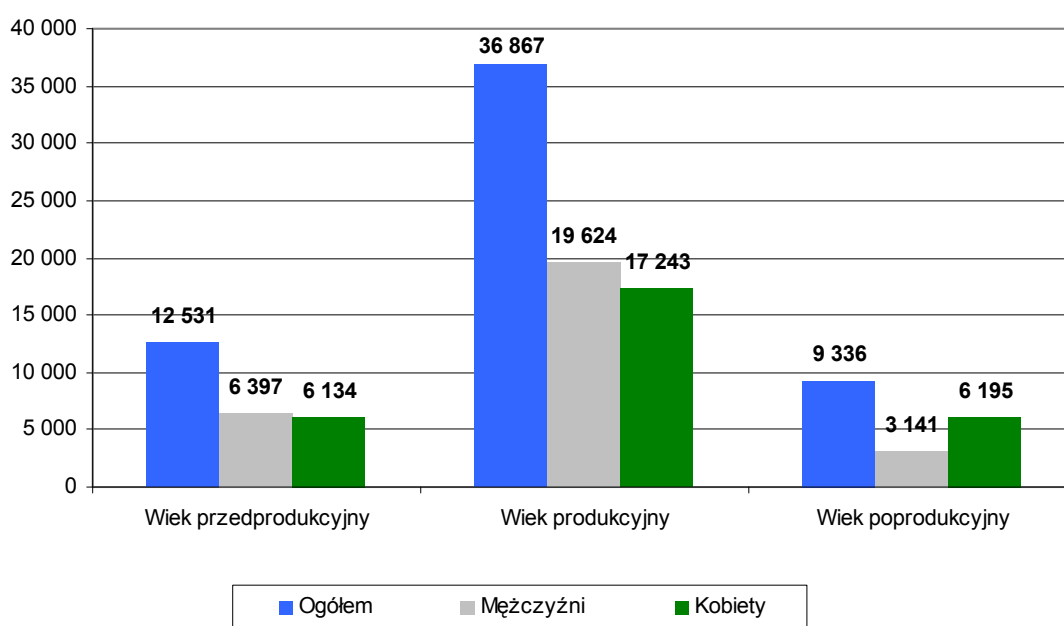
Jak wynika z przedstawionego poniżej wykresu, mieszkańcy powiatu dąbrowskiego są społeczeństwem stosunkowo młodym, znaczną jego część, około **63%**, stanowią osoby w wieku **produkcyjnym**,

³ GUS, 2009 rok

a 21% to osoby w wieku przedprodukcyjnym. Dla przykładu, udział osób w wieku przedprodukcyjnym w Małopolsce wynosi 16,8%, podczas gdy w Polsce 15,8%. Zdecydowana większość mieszkańców powiatu dąbrowskiego znajduje się w wieku produkcyjnym, a więc mężczyźni w wieku pomiędzy 18 a 64, a kobiety między 18 a 59 rokiem życia, przy czym mężczyźni nieznacznie dominują w grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej, kobiet natomiast znacznie więcej niż mężczyzn jest w grupie wiekowej poprodukcyjnej.

Wskaźnik obciążenia ekonomicznego, a więc liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, dla powiatu dąbrowskiego w 2009 roku wyniósł **58,0**. Jest on związany między innymi z kwestiami pokrycia składkami emerytalnymi osób w wieku produkcyjnym świadczeń emerytalnych osób w wieku poprodukcyjnym, prognozami podaży siły roboczej na rynku pracy w przyszłości, prognozami popytu na usługi w zakresie opieki zdrowia. Wartość ta jest nieznacznie wyższa niż wskaźnik dla całego województwa, gdzie wynosi on 57,1. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik obciążenia ekonomicznego dla powiatu dąbrowskiego wykazywał tendencję malejącą (od 62,7 w 2006 roku, 60,9 w 2007, 59,3 w 2008, do 58,0 w 2009 roku). Spadek tego wskaźnika jest zjawiskiem korzystnym, będącym wynikiem sukcesywnego powiększania się liczby osób w wieku produkcyjnym, co wiązać można z napływem i osadzaniem się ludności w tym powiecie. Równocześnie obserwuje się spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym, związany z niską liczbą urodzeń. Systematycznie wzrasta też liczba osób po 65 roku życia (59 roku życia w przypadku kobiet), co można tłumaczyć wydłużaniem się średniej długości życia. Ogólnie jednak wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym przewyższa wzrost ilości mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym, co przesądza o korzystnej, spadkowej tendencji wskaźnika obciążenia ekonomicznego w powiecie dąbrowskim w ostatnich latach.

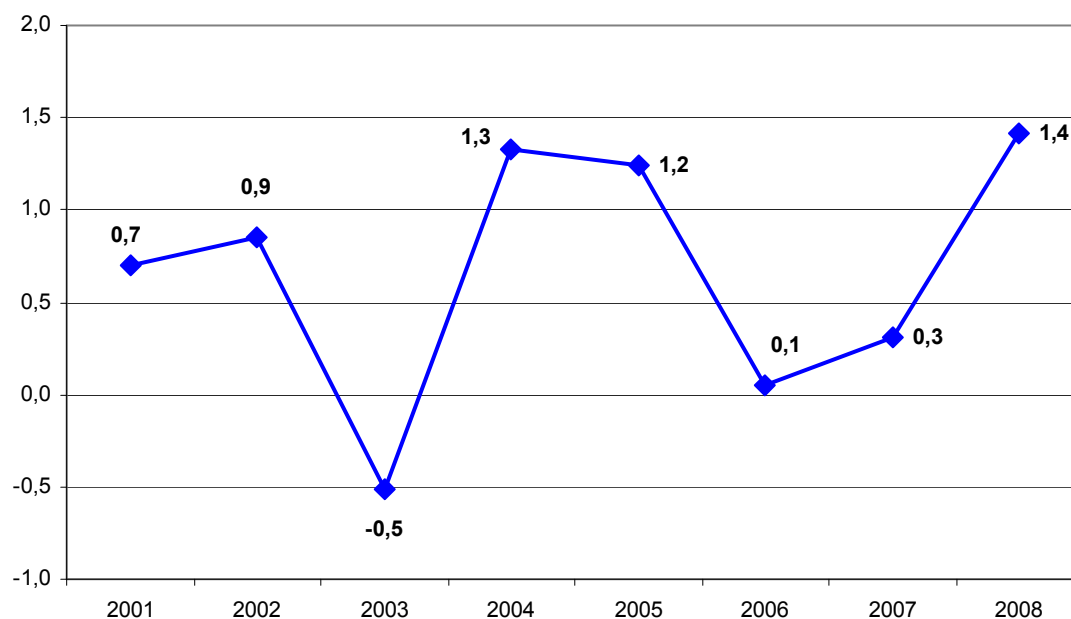
Wykres 3. Struktura wiekowa ludności powiatu dąbrowskiego według płci w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Wskaźnik **przyrostu naturalnego** dla powiatu dąbrowskiego na przestrzeni ostatnich lat kształtował się dość dynamicznie, jednak w latach 2001 – 2008 osiągał stosunkowo niski poziom, nie przekraczając nigdy 1,5. Był on niższy niż ten wskaźnik dla całego województwa małopolskiego, gdzie w 2008 roku wynosił on 2,2, natomiast wyższy niż przyrost naturalny w 2008 roku w całym kraju, gdzie znajdował się on na poziomie 0,9.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w powiecie dąbrowskim w latach 2001 - 2008

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2001 - 2008

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są również migracje, zarówno na pobyt stały, jak i czasowy. Głównymi przyczynami stałych migracji są sprawy rodzinne (m.in. zawieranie małżeństw) oraz chęć poprawy warunków mieszkaniowych, zaś czasowych zmiana pracy lub nauka. Dynamikę procesów migracyjnych w powiecie dąbrowskim przedstawiają tabele 1 i 2.

Tabela 1. Migracje wewnętrzne ludności powiatu dąbrowskiego na pobyt czasowy w 2008 roku

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt czasowy w 2008 r.			
Zameldowani na pobyt czasowy	Czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania	ogółem	Saldo na 1000 ludności
800	1086	-286	-4,9

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Tabela 2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności powiatu dąbrowskiego na pobyt stały w 2008 roku

Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2008 r.			
Napływ ogółem	Odływ ogółem	ogółem	Saldo migracji na 1000 ludności
474	426	48	0,8

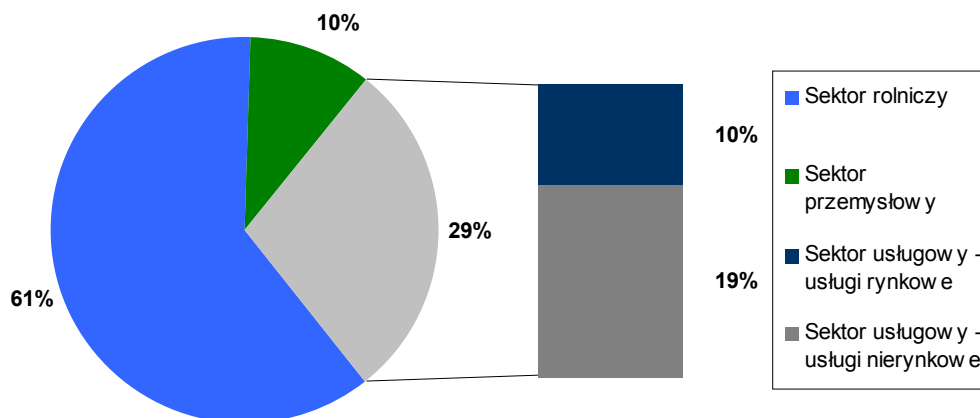
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Ważnym miernikiem, charakteryzującym przebieg procesów demograficznych, jest **saldo migracji stałej**, liczone na podstawie zameldowań i wymeldowań ludności na pobyt stały. Wskaźnik ten dla powiatu dąbrowskiego w roku 2008 pozostawał dodatni, na poziomie 0,8, a więc uznać można, że napływ i odływ mieszkańców był raczej wyrównany. Jest to poziom bardzo zbliżony do tego wskaźnika dla województwa, który wynosił w 2008 roku 0,7, natomiast jest on nieco korzystniejszy niż saldo migracji dla całego kraju, gdzie wyniósł on $-0,4$. Wartość ta wskazywać może w pewnym sensie na atrakcyjność zamieszkiwania na tym terenie. Ponadto jest to zjawisko korzystne z punktu widzenia lokalnych samorządów, gdyż wiąże się z zasileniem lokalnej społeczności nowymi mieszkańcami, którzy swoimi dochodami pośrednio mogliby wzmacniać budżety samorządowe i lokalne firmy handlowo-usługowe.

Saldo migracji na pobyt czasowy było natomiast znacznie mniej korzystne dla powiatu dąbrowskiego, wynosząc $-4,9$ w analizowanym okresie. Wskazuje to na przewagę osób czasowo nieobecnych w miejscu stałego zamieszkania nad liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy w tym powiecie według stanu na 2008 rok. Przyczyn tego faktu można upatrywać w czasowym odpływie młodych ludzi na studia do stosunkowo bliskich ośrodków akademickich, głównie Krakowa, a także podejmowaniem pracy poza granicami powiatu, spowodowanym bardzo wysokim poziomem bezrobocia i stosunkowo niskimi zarobkami w powiecie dąbrowskim.

B. Rynek pracy

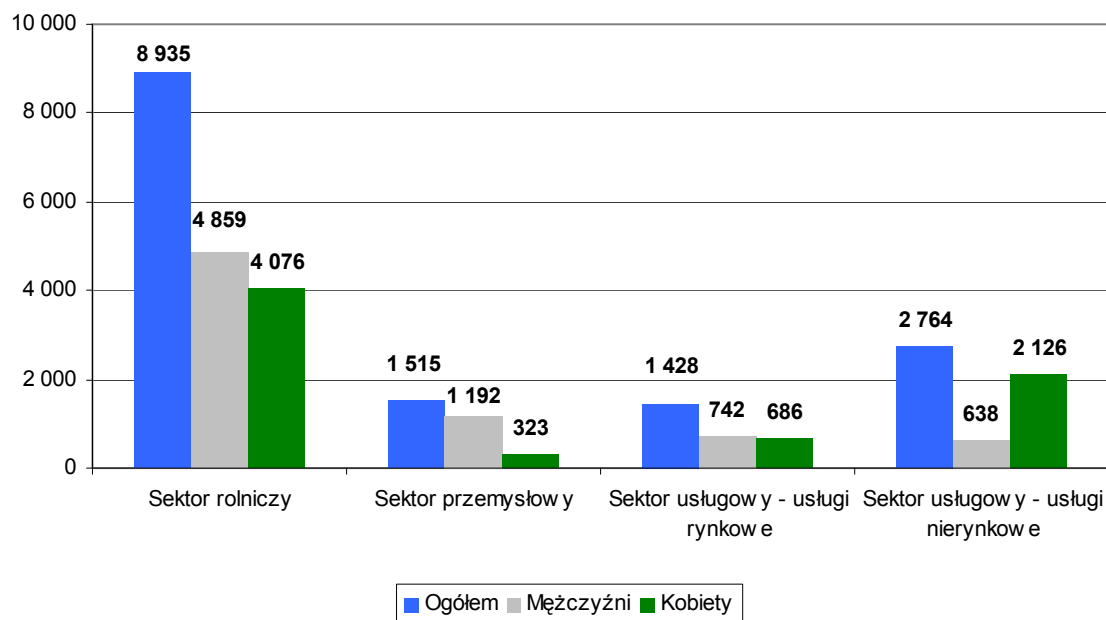
Wykres 5. Pracujący według sektorów ekonomicznych w powiecie dąbrowskim w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W powiecie dąbrowskim najwięcej osób (8 935 osób) pracuje w **sektorze rolniczym**. Grupa ta obejmuje następujące sekcje: „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo” oraz „Rybacko”. Proporcja pracujących kobiet w stosunku do mężczyzn w sektorze rolniczym jest wyrównana (46% do 54%). Warto zaznaczyć, że osoby pracujące w sektorze rolniczym, a także zamieszkujące tereny wiejskie (aż 81,39% mieszkańców powiatu), to bardzo często tzw. „złote ręce”, czyli osoby doskonale radzące sobie z wykonywaniem drobnych napraw. Drugim co do ilości zatrudnionych osób jest **sektor usługowy** (4 192 osoby). **Sektor usług nierynkowych**, obejmujący takie sekcje jak „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, zatrudniał 19% wszystkich pracujących, licząc 2 764 osoby. Następujące grupy: „Handel i naprawy”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości i firm”, „Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała”, zalicza się do **sektora usług rynkowych**, w którym odnotowano zatrudnienie 1 428 osób, co daje 10% wszystkich pracujących w powiecie dąbrowskim. Charakterystyczne dla tego powiatu jest, że kobiety znajdują zatrudnienie znacznie częściej niż mężczyźni w sektorze usług nierynkowych – ich udział w zatrudnieniu w tym sektorze to aż 77%. **Sektor przemysłowy**, w skład którego wchodzi sekcje „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę” oraz „Budownictwo” stworzył miejsca pracy dla 10% ludności pracującej, czyli dla 1 515 mieszkańców powiatu dąbrowskiego. Ta z kolei grupa zdominowana jest przez płę męską – w sektorze tym mężczyźni stanowią 79% zatrudnionych, przy odsetku pracujących kobiet równym 21%.

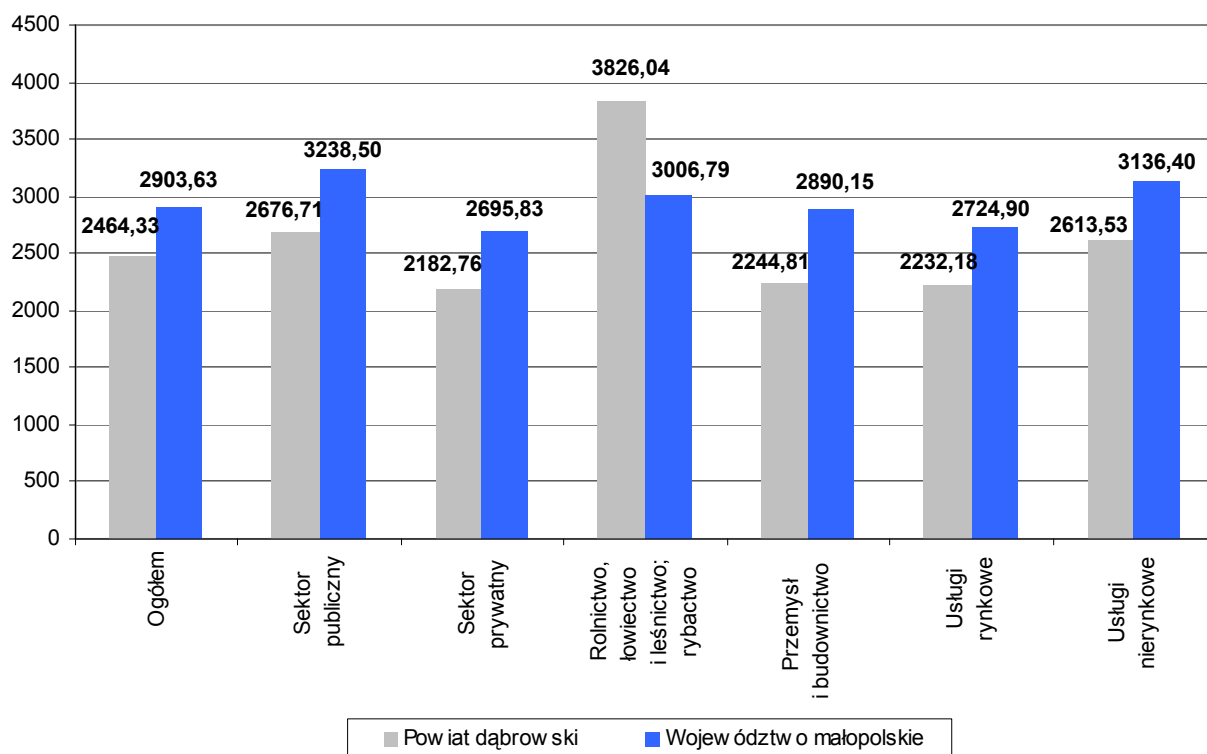
Wykres 6. Ilość zatrudnionych w poszczególnych sektorach według płci w powiecie dąbrowskim w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W porównaniu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w poszczególnych sektorach w powiecie dąbrowskim do przeciętnych wynagrodzeń w województwie małopolskim okazuje się, że mieszkańcy powiatu dąbrowskiego mogą liczyć na wynagrodzenia znacznie niższe (średnio ponad 500 zł niższe) od średniej wojewódzkiej w niemal każdym sektorze. Wyjątek stanowi jedynie sektor „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo”, gdzie miesięczne pensje mieszkańców powiatu dąbrowskiego o niecałe 820 zł przewyższają średnie wynagrodzenie w tym sektorze w województwie.

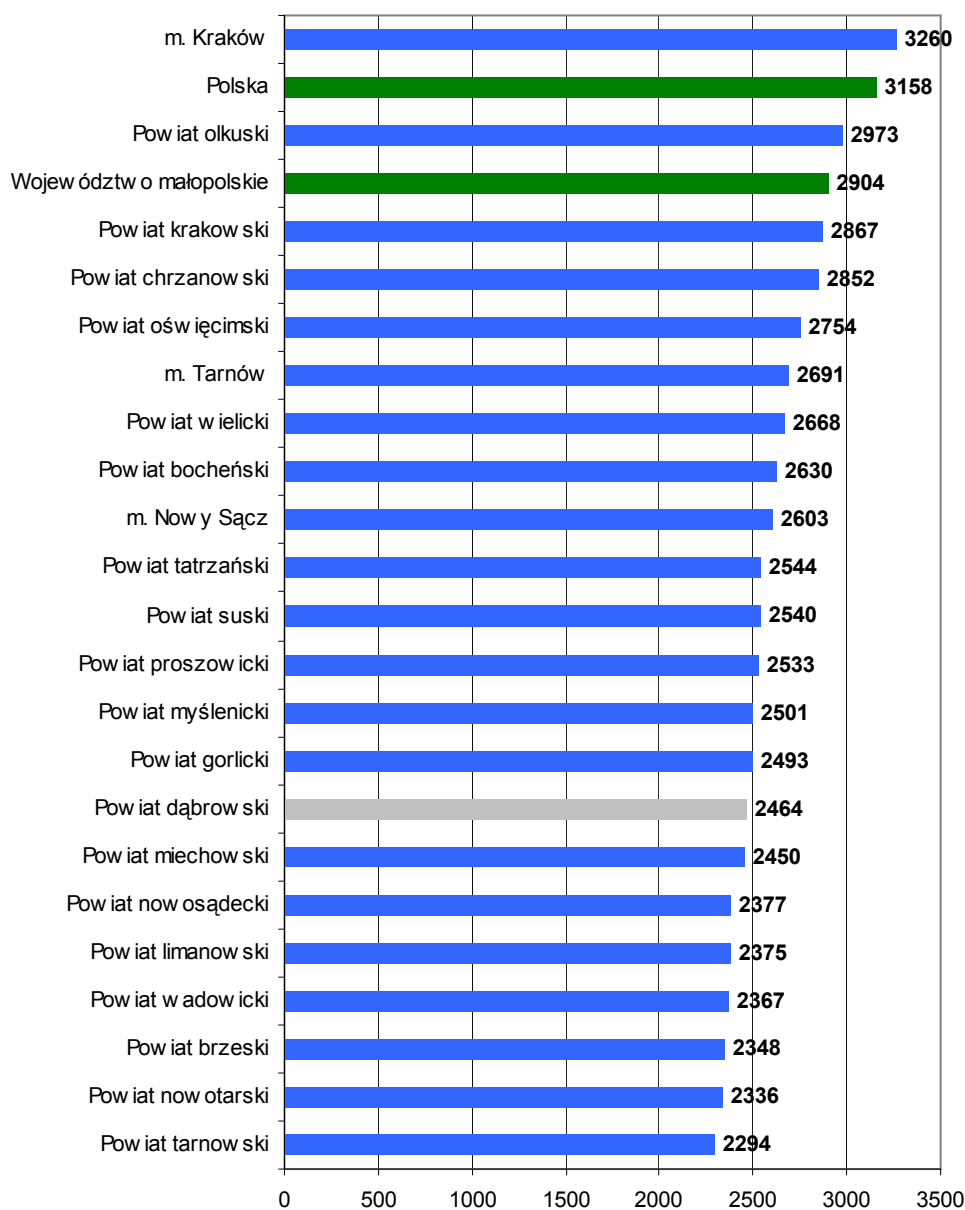
Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie według sektorów [zł brutto]

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie, 2008

Ze względu na wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia powiat dąbrowski uplasował się na 15 miejscu wśród wszystkich jednostek terytorialnych województwa małopolskiego, ze średnim wynagrodzeniem na poziomie 2 464 zł. Najniższe wynagrodzenie odnotowano w powiecie tarnowskim ziemskim (2 294 zł), najwyższe zaś w mieście Krakowie (3 260 zł). Na koniec 2008 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie stanowiło 78% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce i 84,8% przeciętnego wynagrodzenia w województwie małopolskim.

Wykres 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie [zł brutto] na koniec 2008 roku w powiecie dąbrowskim na tle innych powiatów Małopolski, województwa oraz Polski⁴

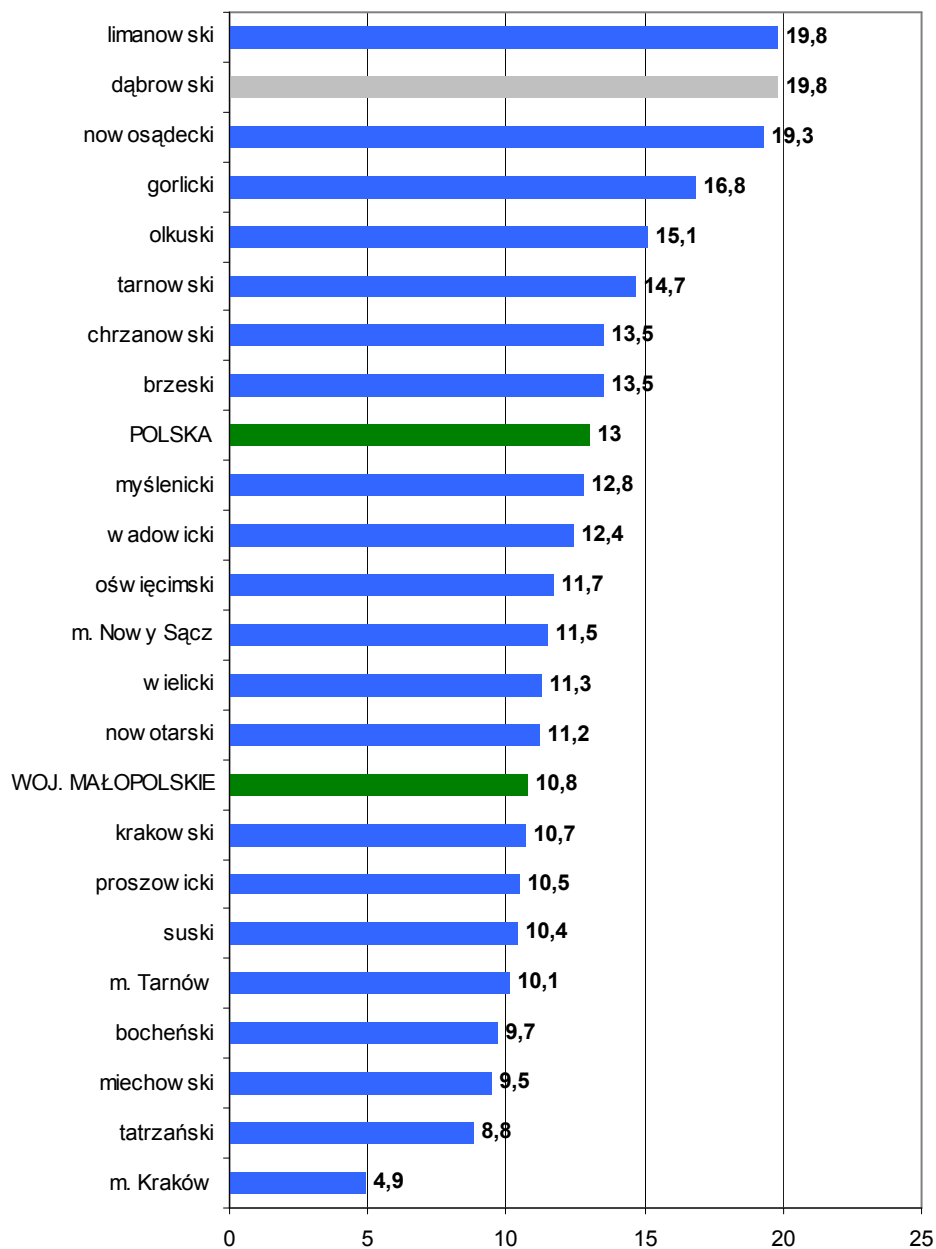
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Powiat dąbrowski znajduje się na pierwszym miejscu, ex aequo z powiatem limanowskim, pod względem wysokości stopy bezrobocia według stanu na luty 2010 roku. Stopa bezrobocia w tych powiatach wyniosła 19,8%, co jest poziomem aż o 9 punktów procentowych wyższym, niż wskaźnik ten dla województwa małopolskiego, i o 6,8 punktów procentowych wyższym niż wskaźnik dla całego kraju. Spowodowane jest to głównie kryzysem gospodarczym w Europie i po części w kraju. Ten problem społeczny może jednak wskazywać

⁴ Wartości nie obejmują danych dla podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji

na potencjał inwestycyjny regionu, który dysponuje dużym zasobem osób mogących podjąć zatrudnienie, o niższych wymaganiach finansowych.

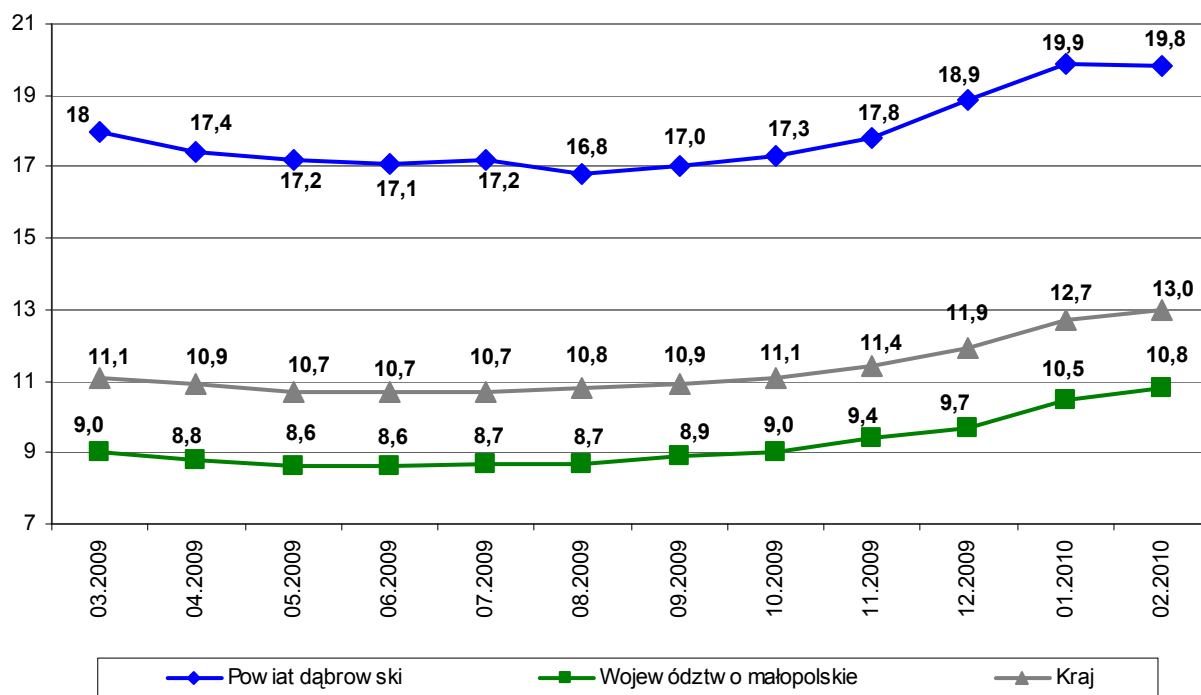
Wykres 9. Ranking powiatów województwa małopolskiego według stop bezrobocia - stan na luty 2010 [w %]

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2010

Analizując poniższy wykres, zauważymy podobne trendy w kształtowaniu się poziomu bezrobocia na przestrzeni roku w powiecie dąbrowskim, w województwie małopolskim, jak i w całym kraju. Wskaźnik ten wzrósł znacznie z początkiem nowego roku. Przyczyną może być między innymi fakt, iż wiele osób pozostawiło kwestię zarejestrowania się jako bezrobotny na 2010 rok, gdyż nowe przepisy umożliwiają prawo do zasiłku wypłacanego przez cały rok, a nie jak to miało miejsce wcześniej - tylko przez sześć miesięcy. Wzrost obserwowalny był również pod koniec roku 2009 i tendencja ta widoczna była również w poprzednich latach. Ten stan spowodowany jest prawdopodobnie pojawianiem się na rynku pracy absolwentów, a także rejestrowaniem się w Urzędzie Pracy osób, które w trakcie miesięcy letnich zatrudnione były przy pracach sezonowych.

Wykres 10. Stopa bezrobocia w powiecie dąbrowskim, województwie małopolskim i w Polsce w okresie III 2009 - II 2010 [w %]

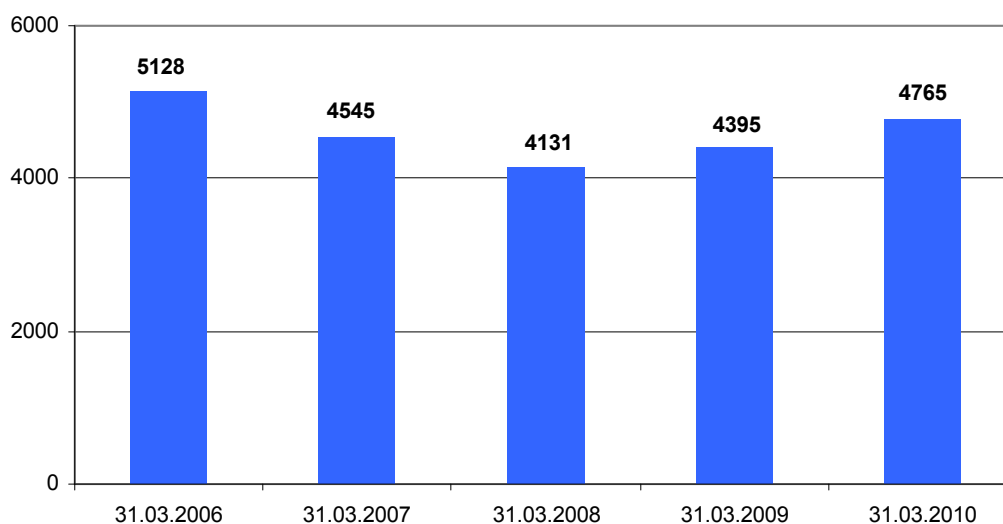

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2009 - 2010

Według stanu na 31 marca 2010 roku w powiecie dąbrowskim zarejestrowanych było 4 765 bezrobotnych. Liczba ogółu bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej, wykazywała tendencję spadkową na przestrzeni lat 2006 – 2008. Jednak od roku 2009 zauważyć można stopniowy wzrost liczby zarejestrowanych i dla 2010 roku jest ona o 370 osób wyższa, niż w porównywanym miesiącu w 2009 roku. Można podejrzewać, iż trend ten związany jest z dużą liczbą mieszkańców w wieku

produkcyjnym, a także pojawieniem się na rynku pracy absolwentów, przy równoczesnym braku nowych miejsc pracy.

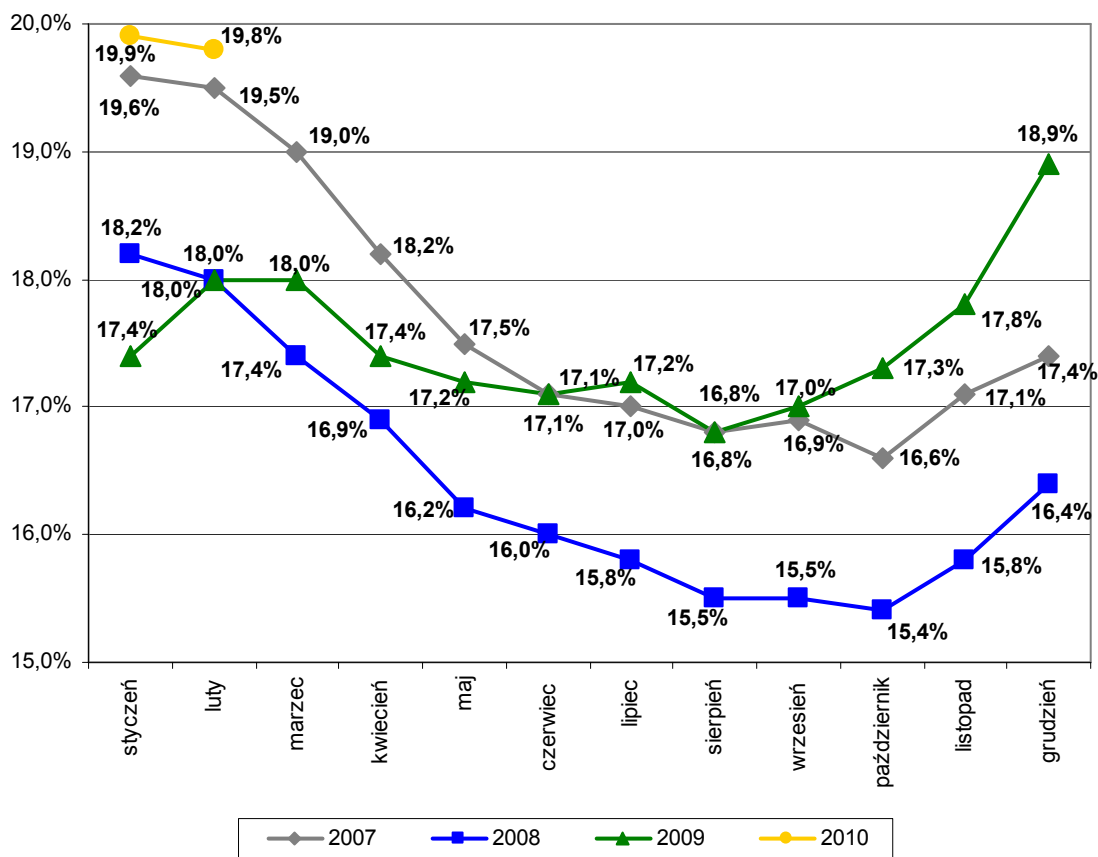
Wykres 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie dąbrowskim w latach 2006 - 2010

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2006 – 2010

Na poniższym wykresie zauważyć można, że stopa bezrobocia w powiecie dąbrowskim każdego roku wykazuje podobne wahania na przestrzeni dwunastu miesięcy, malejąc w środku roku, wzrastając natomiast gwałtownie pod koniec, w okresie zimowym. Może mieć to związek z dominującym rolniczym charakterem tego powiatu i podejmowaniem prac sezonowych przez jego mieszkańców. Warto również zauważyć, że aktualna stopa bezrobocia w powiecie dąbrowskim znajduje się na najwyższym od 4 lat poziomie.

Wykres 12. Stopa bezrobocia dla powiatu dąbrowskiego w okresie I 2007 - II 2010

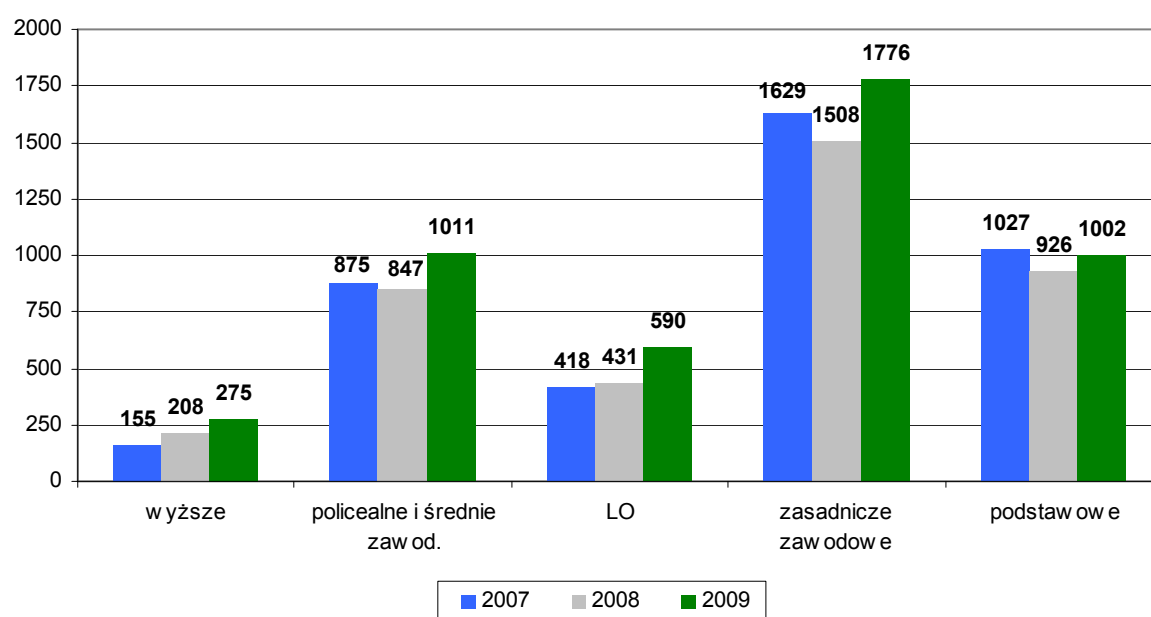
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2007 – 2010

Wzrost bezrobotnych w ciągu 2009 roku, spowodowany był przede wszystkim:

- Czynniki sezonowymi (rejestrowały się osoby po zakończeniu prac sezonowych, które angażują dużą część ludności ze względu na rolniczy charakter powiatu);
- Ponowną rejestracją osób, które zakończyły różne programy aktywizujące, a nie zostały przyjęte do pracy;
- Zmniejszeniem tempa kreacji nowych miejsc pracy, co spowodowane było kryzysem gospodarczym.

Struktura osób bezrobotnych opisywana może być za pomocą różnych czynników. W poniższej analizie opracowano dane Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej za lata 2007 – 2009, wykorzystując takie wskaźniki, jak poziom wykształcenia osób bezrobotnych, ich struktura ze względu na wiek, staż pracy ogółem oraz czas pozostawania bez pracy w miesiącach, a także najczęściej reprezentowane przez nich zawody.

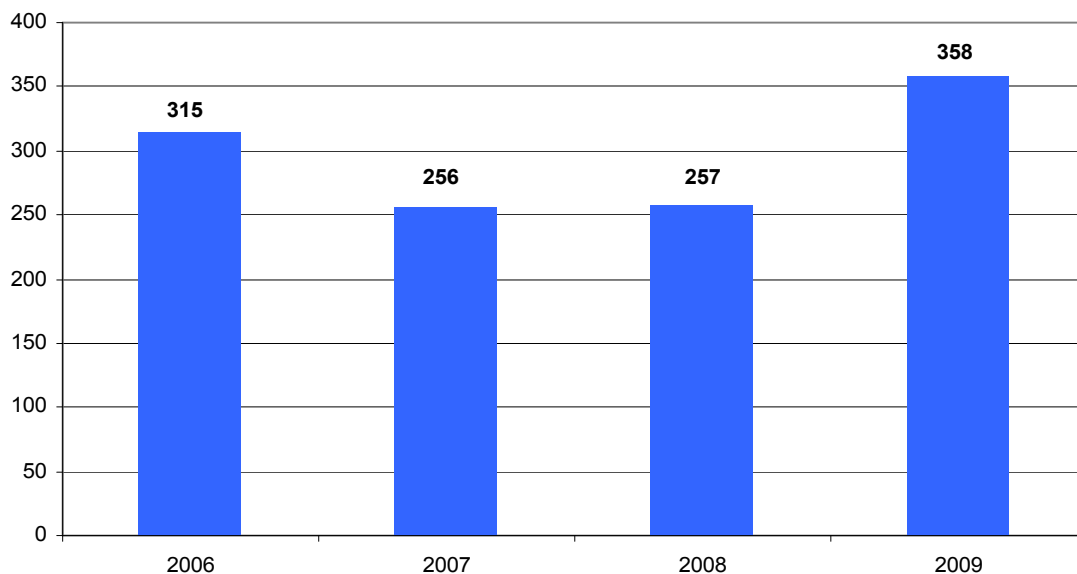
Wykres 13. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w powiecie dąbrowskim w latach 2007 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowie, 2007 – 2009

Biorąc pod uwagę **wykształcenie** osób bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, można zauważyć, że niezmiennie od 2007 roku najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W 2009 roku stanowiły one 38% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Jedynymi dwiema grupami, które odnotowały stały wzrost na przestrzeni analizowanych trzech lat, pomimo spadku ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w roku 2008 w porównaniu do roku 2007 (z 4 104 do 3 920), są grupy osób z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym. Są to jednocześnie najmniej liczne grupy bezrobotnych w powiecie.

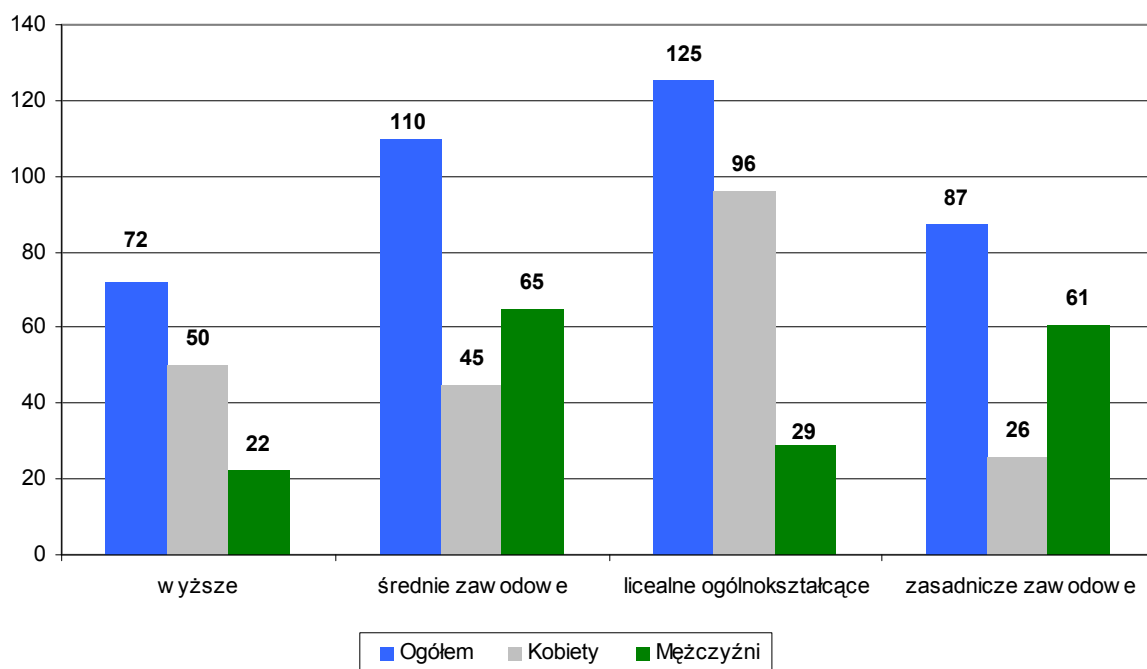
Wykres 14. Liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w PUP w Dąbrowie Tarnowskiej według stanu na koniec danego roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2006 - 2009

Na koniec 2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej było zarejestrowanych 358 absolwentów, czyli osób w okresie do 12-stu miesięcy od dnia ukończenia nauki. Od 2007 roku w powiecie notowany jest stały wzrost bezrobotnych absolwentów.

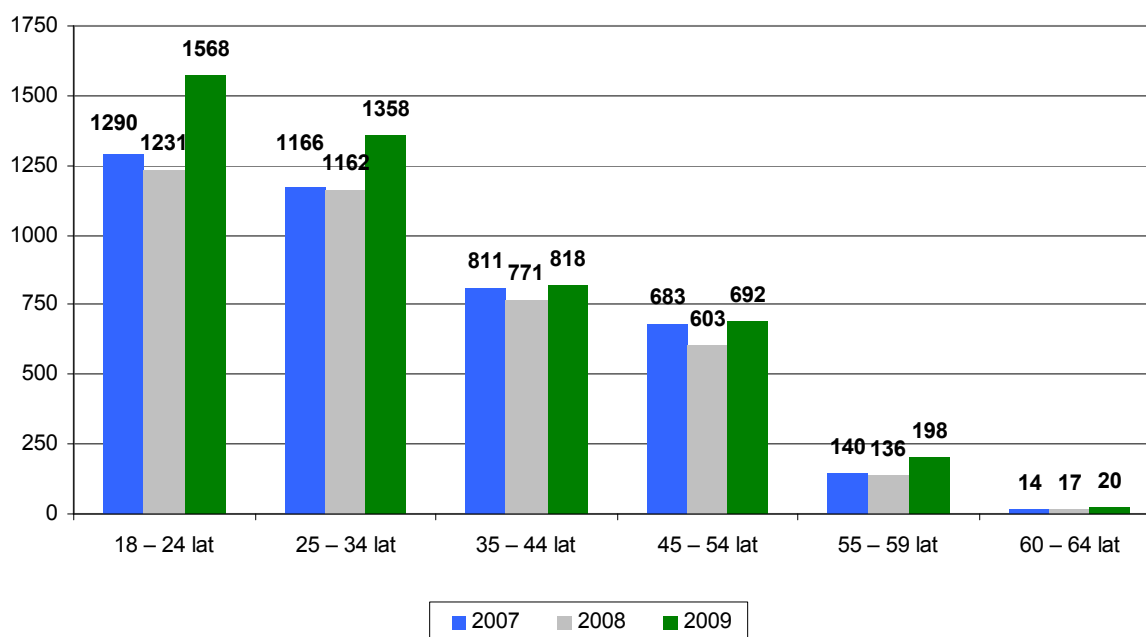
Wykres 15. Liczba absolwentów zarejestrowanych w PUP według wykształcenia - stan na 31.03.2010 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2010

Biorąc pod uwagę **pleć absolwentów**, bezrobotne kobiety przeważają wśród absolwentów z wykształceniem wyższym (kobiety – 69%, mężczyźni 31%) oraz średnim ogólnokształcącym (kobiety – 77%, mężczyźni – 23%), natomiast bezrobotni mężczyźni w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym (kobiety – 41% mężczyźni – 59%) oraz zasadniczym zawodowym (kobiety – 30%, mężczyźni – 70%).

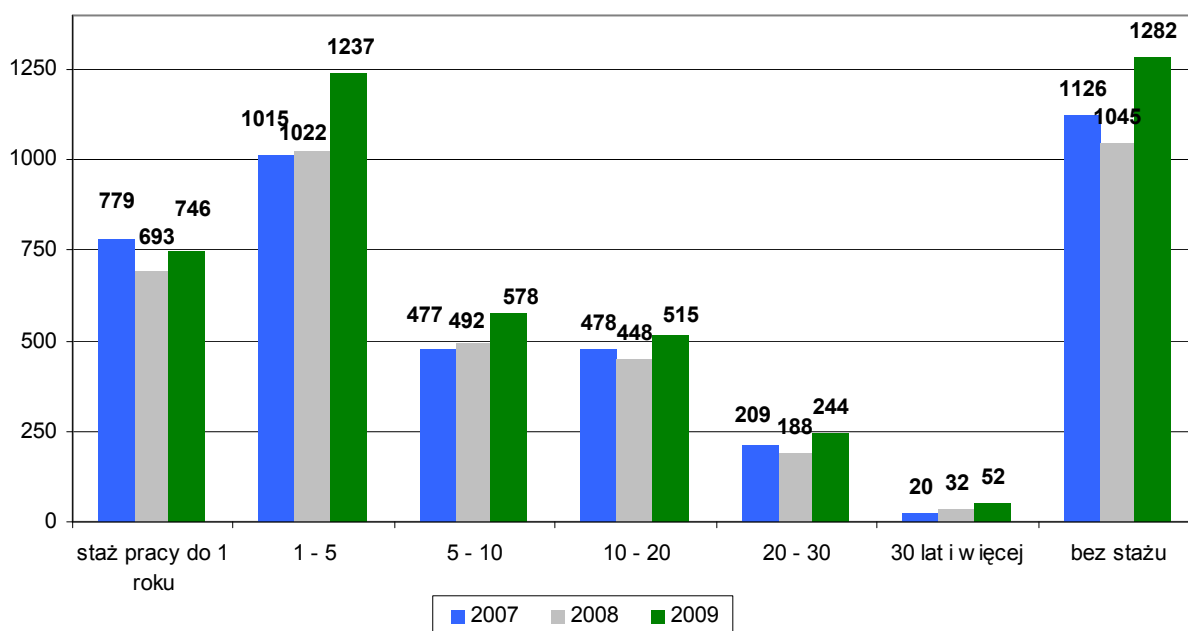
Wykres 16. Struktura bezrobotnych według wieku w powiecie dąbrowskim według stanu na koniec roku w latach 2007 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowie, 2007 - 2009

Analizując strukturę **wiekową** osób bezrobotnych w powiecie dąbrowskim, stwierdzić można, że największy odsetek pozostających bez pracy mieszkańców powiatu stanowią ludzie młodzi, między 18 a 24 oraz między 25 a 34 rokiem życia. Osoby te to prawie 63% ogółu zarejestrowanych. Również w najmłodszej grupie wiekowej odnotowano największy wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych z roku 2008 na 2009 (liczba ta wzrosła o 337 osób). Najmniej liczną grupą są oczywiście bezrobotni w wieku 60 – 64 lata (do której zaliczani są tylko mężczyźni).

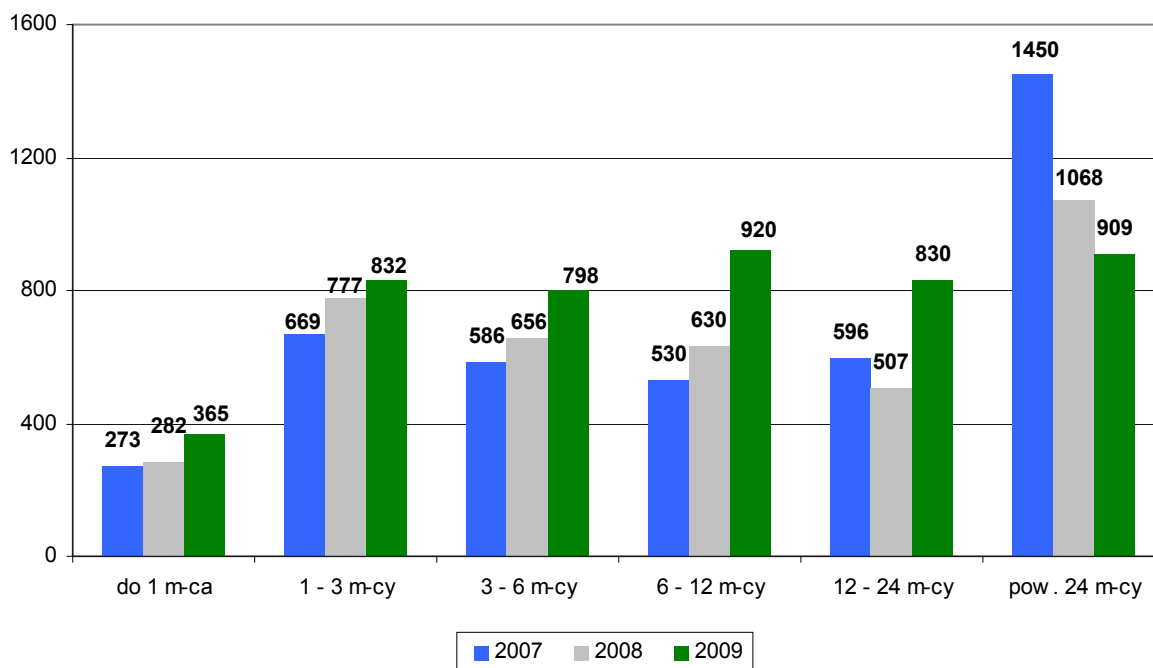
Wykres 17. Struktura bezrobotnych według stażu w powiecie dąbrowskim według stanu na koniec roku w latach 2007 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowie, 2007 – 2009

W przypadku rozpatrywania struktury osób bezrobotnych w powiecie dąbrowskim pod względem **stażu pracy** ogółem, zauważyć można dwie najliczniejsze grupy – bezrobotni bez żadnego wcześniejszego doświadczenia zawodowego (1 282 osoby) oraz bezrobotni ze stażem pracy rzędu 1 – 5 lat (1 237 osób). W grupach tych zanotowano również największy przyrost zarejestrowanych na przestrzeni badanych trzech lat. Z kolei jedyną grupą, której liczebność zmalała w porównaniu do roku 2007 (pomimo wzrostu ogółu liczby bezrobotnych w powiecie o 550 osób), są osoby ze stażem pracy nie dłuższym niż 1 rok. Najmniej natomiast jest osób bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym przekraczającym 30 lat (jedynie 52 osoby na koniec 2009 roku).

Wykres 18. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w powiecie dąbrowskim według stanu na koniec roku w latach 2007 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowie, 2007 - 2009

Kolejnym analizowanym czynnikiem, opisującym strukturę osób bezrobotnych w powiecie tarnowskim, jest **czas pozostawania bez pracy**, liczony w miesiącach. Widoczny jest tutaj spadek ilości osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata) na przestrzeni lat 2007 – 2009. Jest to jedyna grupa, w której odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Pomniejszenie się tej grupy było na tyle znaczne, że w 2009 roku straciła ona miano grupy najbardziej licznej (które posiadała w latach uprzednich) na konto osób niezatrudnionych przez okres od 6 do 12 miesięcy.

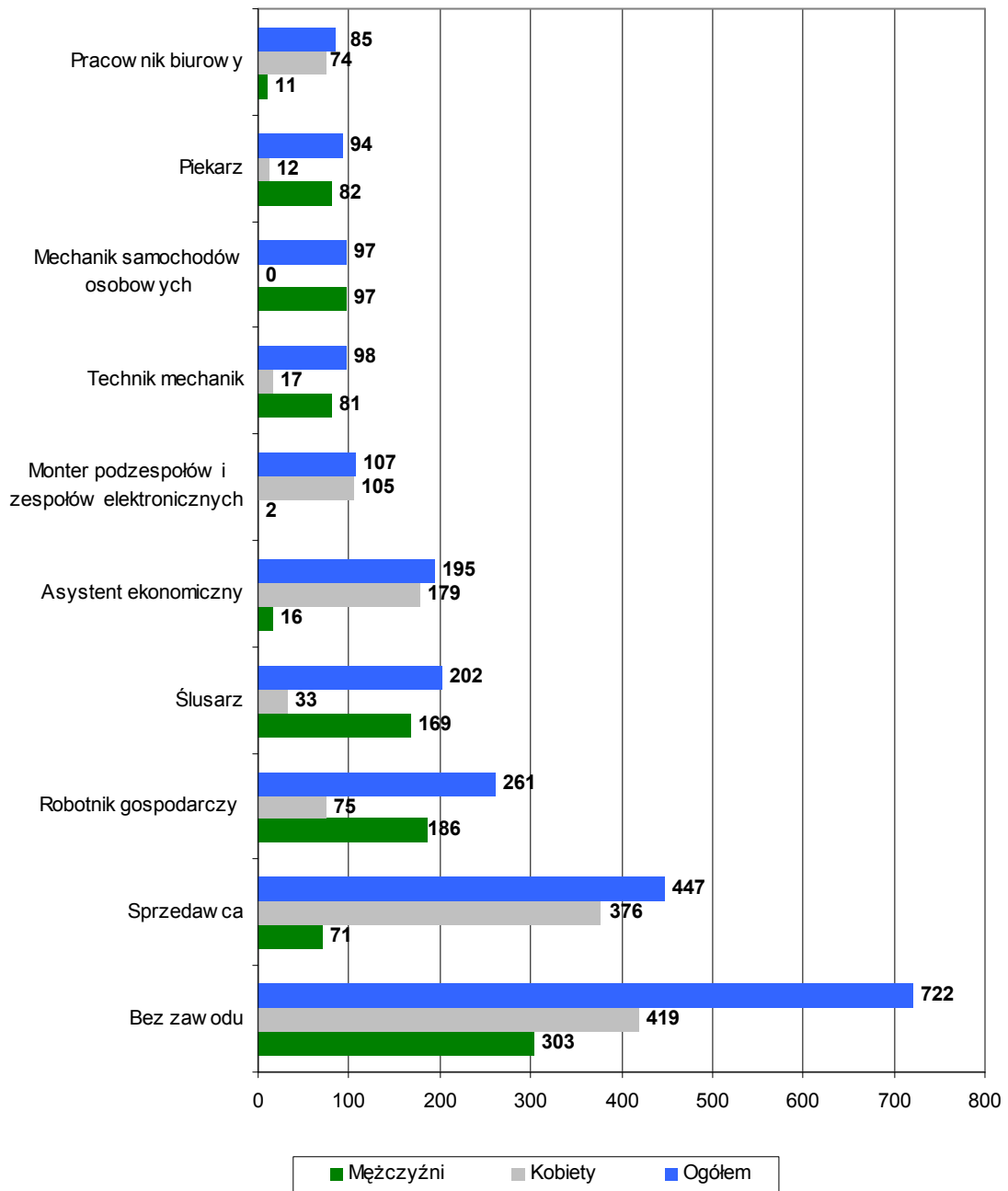
Podsumowując czynniki wpływające na strukturę bezrobocia, można wysnuć następujące wnioski:

Bezrobotni:

- **Wykształcenie**
 - Najwięcej bezrobotnych: zasadnicze zawodowe
 - Najmniej bezrobotnych: wyższe
- **Staż pracy ogółem**
 - Najwięcej bezrobotnych: bez stażu oraz 1 – 5 lat
 - Najmniej bezrobotnych: 30 lat i więcej
- **Czas pozostawania bez pracy w miesiącach**
 - Najwięcej bezrobotnych: od 6 do 12
 - Najmniej bezrobotnych: do 1

- **Wiek**
 - Najwięcej bezrobotnych: 18 – 24 lat
 - Najmniej bezrobotnych: 60 – 64 lat

Wykres 19. Struktura bezrobotnych według zawodów - stan na 31.12.2009 roku

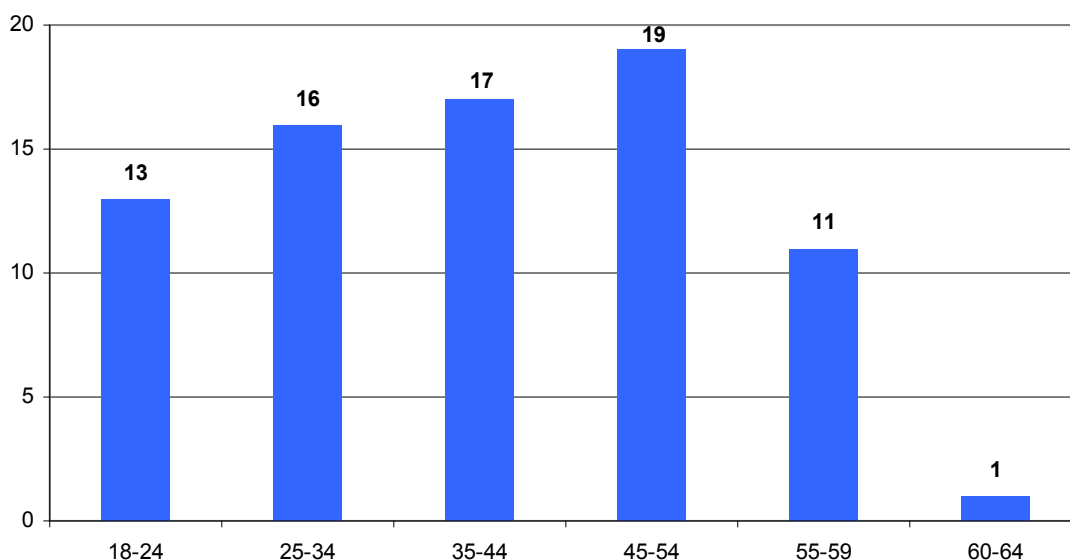

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2009

Najwięcej osób bezrobotnych w powiecie dąbrowskim zarejestrowanych jest w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby nie posiadające zawodu (722 osoby). W grupie tej większość stanowią kobiety (419 kobiet w stosunku do 303 mężczyzn). Kolejną grupą co do liczności, a równocześnie najczęściej reprezentowaną przez kobiety grupą zawodową, są sprzedawcy. Inne zawody bezrobotnych mieszkańców powiatu dąbrowskiego, z którymi zdecydowanie częściej rejestrowały się kobiety, to asystent ekonomiczny, monter podzespołów i zespołów elektronicznych oraz pracownik biurowy. Z kolei „męskie” zawody według powyższego zestawienia, to robotnik gospodarczy, ślusarz, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych oraz piekarz. Uwagę zwracają duże grupy wykwalifikowanych monterów podzespołów i zespołów elektronicznych, techników mechaników czy mechaników samochodów osobowych, wskazując na warunki dla rozwoju m.in. branż elektronicznej czy usług związanych z mechaniką.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej, według stanu na koniec 2009 roku, zarejestrowanych było **77** osób niepełnosprawnych. Stanowiło to zaledwie 1,7% ogółu zarejestrowanych w tym powiecie bezrobotnych. Zdecydowana większość posiadała lekki stopień niepełnosprawności (58 osób), natomiast z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zarejestrowanych było 19 osób. W powiecie dąbrowskim według stanu na 31 grudnia 2009 roku nie odnotowano bezrobotnych osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym.

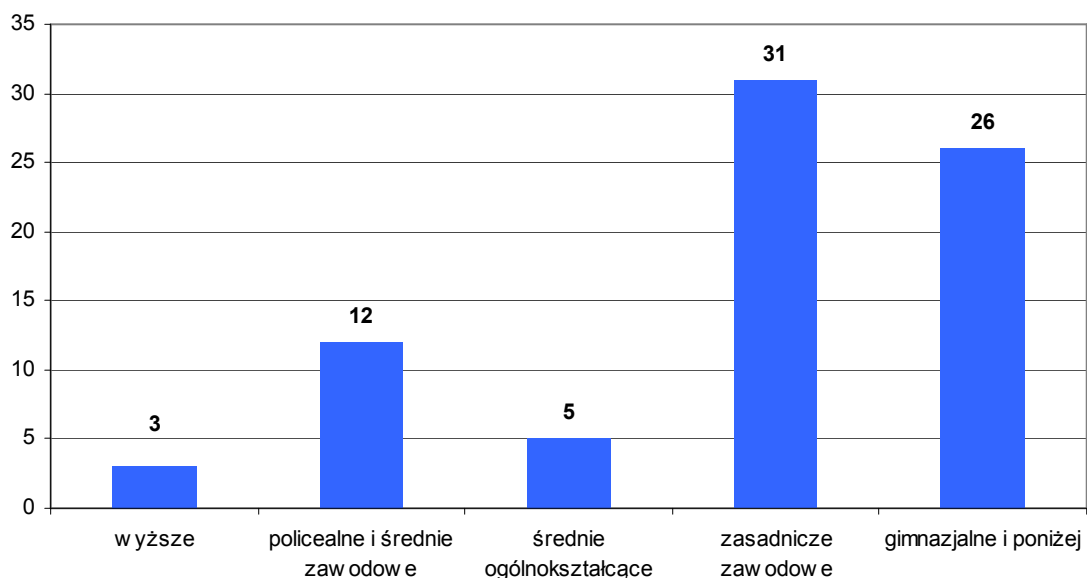
Wykres 20. Niepełnosprawni bezrobotni zarejestrowani w PUP w Dąbrowie Tarnowskiej według wieku - stan na 31.12.2009 rok

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2009

Strukturę wiekową osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiecie dąbrowskim analizowano w podziale na sześć grup wiekowych (18 – 24, 25 – 34, 35 – 44, 45 – 54, 55 – 59, 60 lat i więcej) na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej na dzień 31.12.2009 roku. Struktura tych osób pod względem wieku okazała się być raczej zrównoważona. Najwięcej zarejestrowanych mieszkańców z tej grupy znajdowało się w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (19 osób), była to jednak różnica tylko 2 osób w stosunku do drugiej co do liczności grupy wiekowej 35 – 44 lata. Najmniej natomiast bezrobotnych osób niepełnosprawnych w tym powiecie było w wieku 60 lat i więcej (1 osoba), a także w wieku 18 – 24 lata (13 osób), co wydaje się być zjawiskiem całkowicie naturalnym.

Wykres 21. Niepełnosprawni bezrobotni zarejestrowani w PUP w Dąbrowie Tarnowskiej według wykształcenia - stan na 31.12.2009 rok

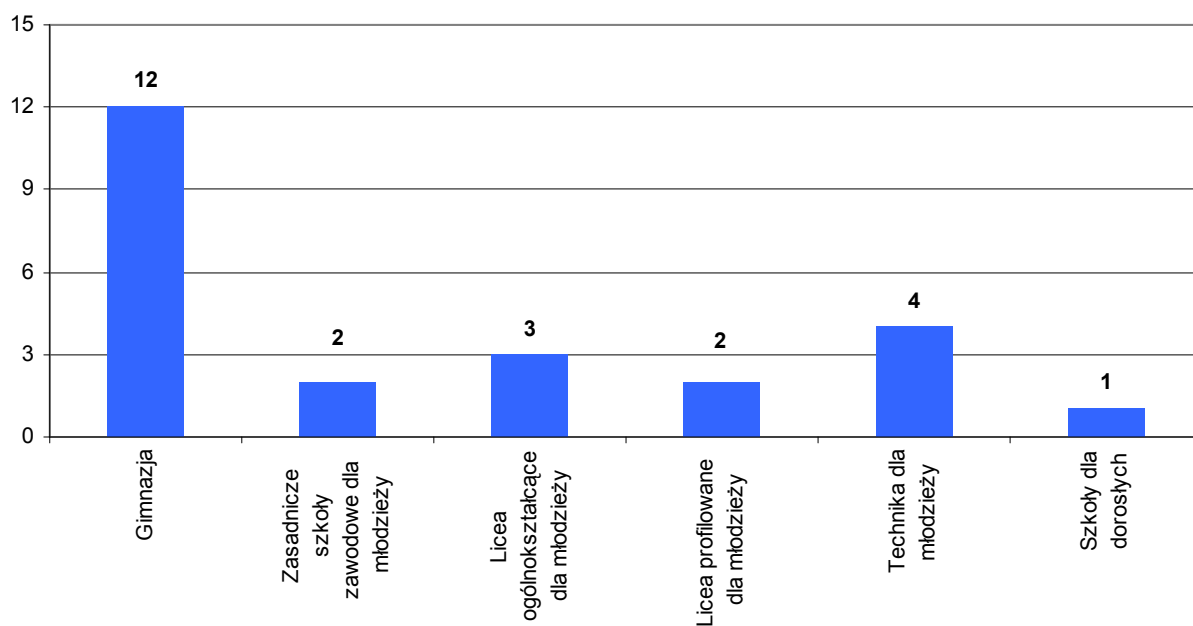

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2009

Biorąc pod uwagę **wykształcenie** niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia, najczęściej posiadają oni wykształcenie zasadnicze zawodowe (31 osób) lub gimnazjalne i niższe (26 osób), najrzadsze w tej grupie jest natomiast wykształcenie wyższe (3 osoby) oraz średnie ogólnokształcące (5 osób).

C. Poziom wykształcenia

Wykres 22. Liczba szkół w powiecie dąbrowskim w roku szkolnym 2008/2009

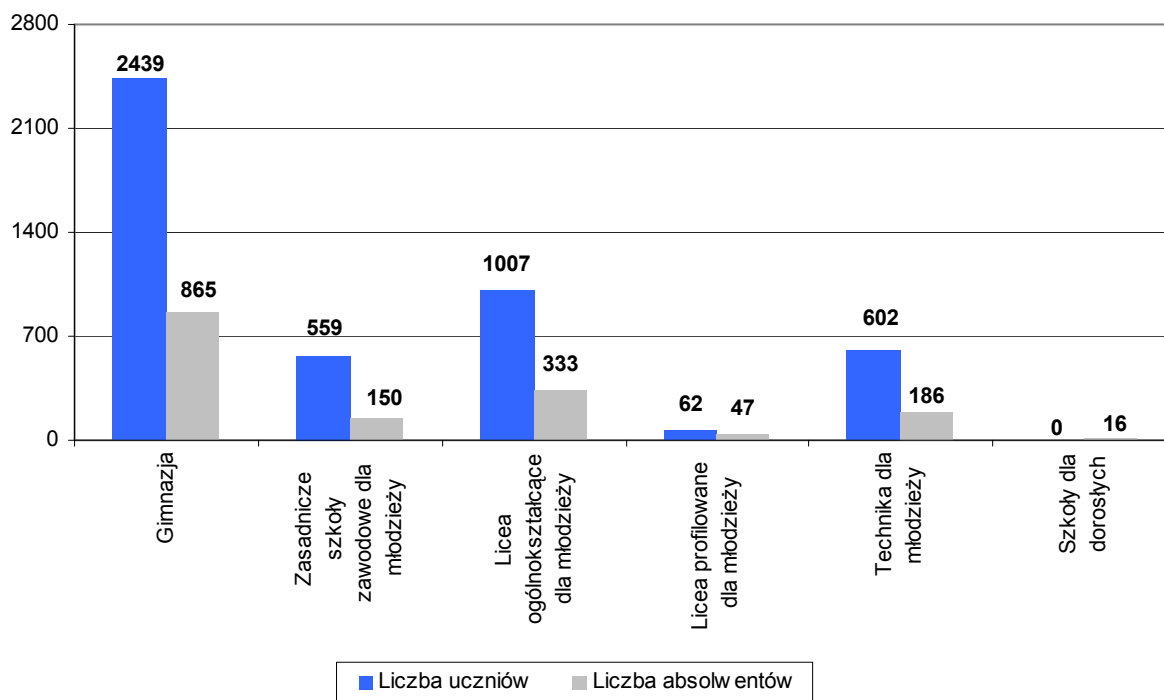
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W roku szkolnym 2007/2008 na terenie powiatu dąbrowskiego znajdowały się 24 jednostki nauczania ponadpodstawowego. Brak było w powiecie szkół policealnych i wyższych. Uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych w Szczucinie jest jedyną szkołą dla dorosłych. Jednak już od kilku lat podczas naboru zgłasza się zbyt mała liczba chętnych i kierunki nie zostają otwarte.

Powiatowa sieć szkół/placówek szkolnych ponadgimnazjalnych (informacja ogólna):

- Licea Ogólnokształcące w Szczucinie, Dąbrowie Tarnowskiej;
- Licea Profilowane w Olesnie, Szczucinie i Dąbrowie Tarnowskiej;
- Technikum w Olesnie;
- Technika w Dąbrowie Tarnowskiej;
- Technikum w Szczucinie;
- Technikum Ogrodnicze dla Dorosłych w Olesnie;
- Zasadnicze Szkoły Zawodowe w Szczucinie, Dąbrowie Tarnowskiej i Olesnie.

Wykres 23. Liczba uczniów i absolwentów w powiecie dąbrowskim w roku szkolnym 2008/2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W szkołach ponadpodstawowych (wykluczając uczelnie wyższe) w powiecie dąbrowskim w 2008 roku kształciło się 4 669 osób, w tym 2 439 gimnazjalistów (52,2%). 12% stanowiły osoby uczące się w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży, 21,6% uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży, 12,9% uczniowie techników dla młodzieży, 1,3% uczniowie liceum profilowanego dla młodzieży. W 2006 był ostatni nabór zakończony sukcesem do jedynej szkoły dla dorosłych w Szczucinie (16 osób).

W powiecie dąbrowskim kształci się m.in. w następujących zawodach:

W ramach technikum i szkół policealnych:

- Technik ekonomista;
- Technik elektronik;
- Technik pojazdów samochodowych;
- Technik sprzedawca;
- Technik inżynierii środowiska;
- Technik agrobiznesu;
- Technik budownictwa;
- Technik teleinformatyk;
- Inżynier melioracji i środowiska.

W ramach zasadniczej szkoły zawodowej:

- Stolarz;
- Sprzedawca;
- Mechanik pojazdów samochodowych;
- Handlowiec;
- Ślusarz – spawacz;
- Tokarz;
- Operator obrabiarek skrawających.

Według danych raportu „Nauka zawodu w małopolskich szkołach 2009” przygotowanego przez Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji w powiecie dąbrowskim wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych najwięcej jest sprzedawców, mechaników pojazdów samochodowych i piekarzy. Do najpopularniejszych zawodów wśród absolwentów techników należą: technik agrobiznesu, technik ekonomista oraz technik budownictwa.

Tabela 3. Zmiana liczby uczniów szkół powiatu dąbrowskiego w latach 2004 – 2008

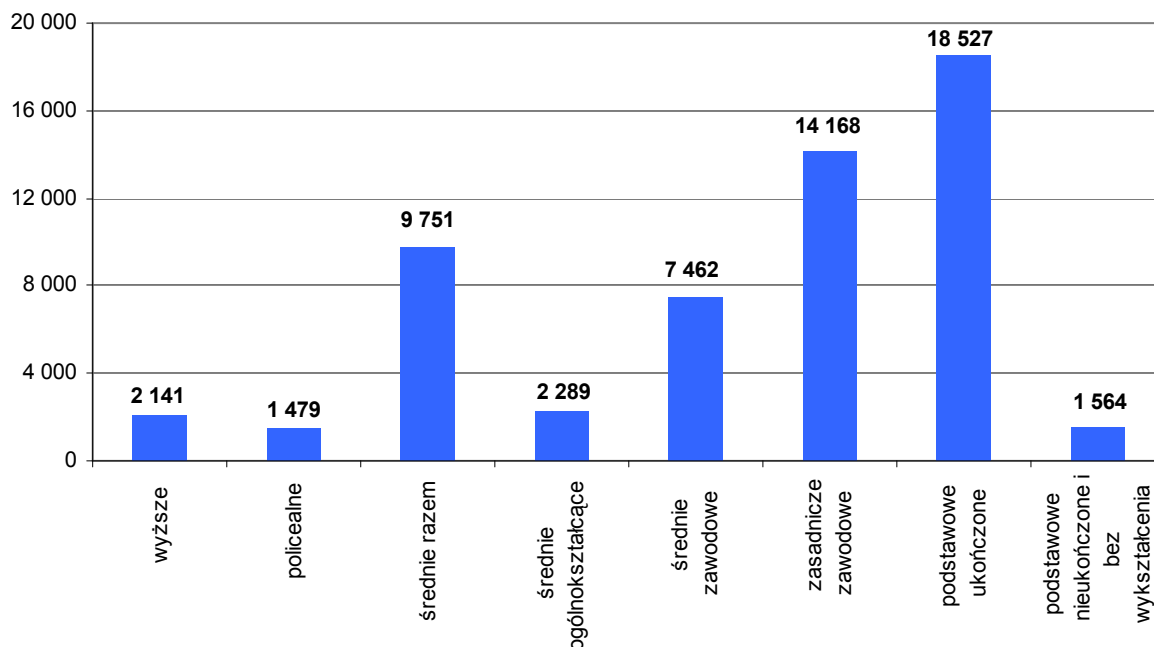
Liczba uczniów	2004	2005	2006	2007	2008
szkół podstawowych	4 807	4 532	4 286	4 113	3 715
gimnazjów	2 840	2 783	2 705	2 563	2 439
szkół zasadniczych	Brak danych	496	490	490	559
techników	877	799	772	698	602
liceów profilowanych	193	267	211	189	115

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS, 2004 - 2008

Problemem z zakresu edukacji jest zmniejszająca się liczba uczniów szkół profilowanych i techników. Wzrost zanotowano w jedynie w szkołach zasadniczych, co można określić jako zjawisko niezbyt korzystne, gdyż absolwenci tych szkół stanowią największą grupę wśród bezrobotnych. Ponadto oddziały ZSZ w powiecie nie prowadzą praktycznej nauki zawodu, a więc zdobycie odpowiednich kwalifikacji praktycznych możliwe jest jedynie w odpowiednich przedsiębiorstwach. Zarówno uczniowie techników, jak i zasadniczych szkół zawodowych uzyskują słabe wyniki w zakresie egzaminów praktycznych. Sytuacja ta mogłaby jednak

ulec zmianie, gdyby uczniowie mieli możliwość uczestnictwa w odpowiednio przygotowanych warsztatach i praktykach w przedsiębiorstwach⁵.

Wykres 24. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu dąbrowskiego

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2002

Biorąc pod uwagę kryterium wykształcenia, wśród mieszkańców powiatu dąbrowskiego największą grupę tworzą osoby posiadające wykształcenie podstawowe ukończone (32,3%), drugą i trzecią co do liczebności grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (24,7%) oraz średnim (17%). Ponad 3,7% mieszkańców może pochwalić się dyplomem uczelni wyższej, a 2,7% populacji powiatu dąbrowskiego nie posiada wykształcenia lub posiada podstawowe nieukończone.

Poziom wykształcenia językowego absolwentów szkół średnich regionu jest niewysoki. W całym powiecie w roku 2010 maturę z języka angielskiego zdało 315 osób, a na poziomie poszerzonym 18 osób. Dodatkowo na poziomie podstawowym maturę z języka niemieckiego zdało 21 osób, a rosyjskiego 7 osób⁶.

Nauczanie języków obcych jest obecnie jednym z najważniejszych elementów w systemie kształcenia. Najczęściej nauczany językiem obcym we wszystkich typach szkół w powiecie dąbrowskim jest język angielski, nauczany na poziomie podstawowym. Znajomość języka obcego w stopniu dobrym może stanowić istotny atut na rynku pracy, a więc kwalifikacje językowe absolwentów szkół z powiatu dąbrowskiego można ocenić jako niewystarczające.

⁵ „Informacja Zarządu Powiatu o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2009/2010”, Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej, 2010

⁶ j.w.

D. Zatrudnienie

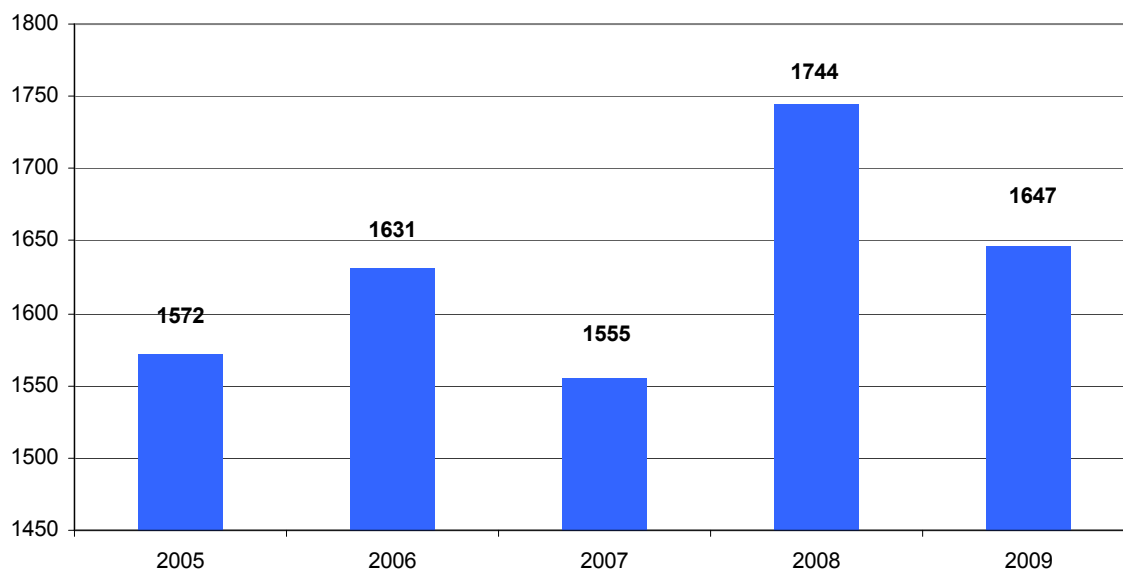
Tabela 4. Ilość osób pracujących wg kryterium zameldowania oraz wieku produkcyjnego w powiecie dąbrowskim w roku 2008

	Ilość	Ilość osób pracujących na 1000:
Osób pracujących w powiecie	14 642	
zameldowanych	58 734	249,3
w wieku produkcyjnym	36 867	397,2

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Dane z roku 2008 wskazują, iż 14 642 mieszkańców powiatu dąbrowskiego pracowało. Oznacza to, iż pracę posiadało zaledwie 24% zameldowanych na terenie powiatu osób, zaś 39,7% osób w wieku produkcyjnym. Również i te dane świadczą o wysokim w regionie poziomie bezrobocia.

Wykres 25. Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2005 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych w Dąbrowie Tarnowskiej, 2005 – 2009

W 2009 roku do ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej wpłynęło 1 647 ofert pracy i było to o 97 ofert mniej niż w roku 2008 oraz o 92 więcej niż w 2007 roku. Najwięcej ofert pracy zgłoszono

w miesiącach wakacyjnych, w lipcu (281) oraz sierpniu (186). Najmniej z końcem roku, w listopadzie (51) oraz w grudniu (43). Warto wspomnieć, że w 2010 roku w lutym oraz w marcu łącznie do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej zgłoszono 433 ofert pracy.

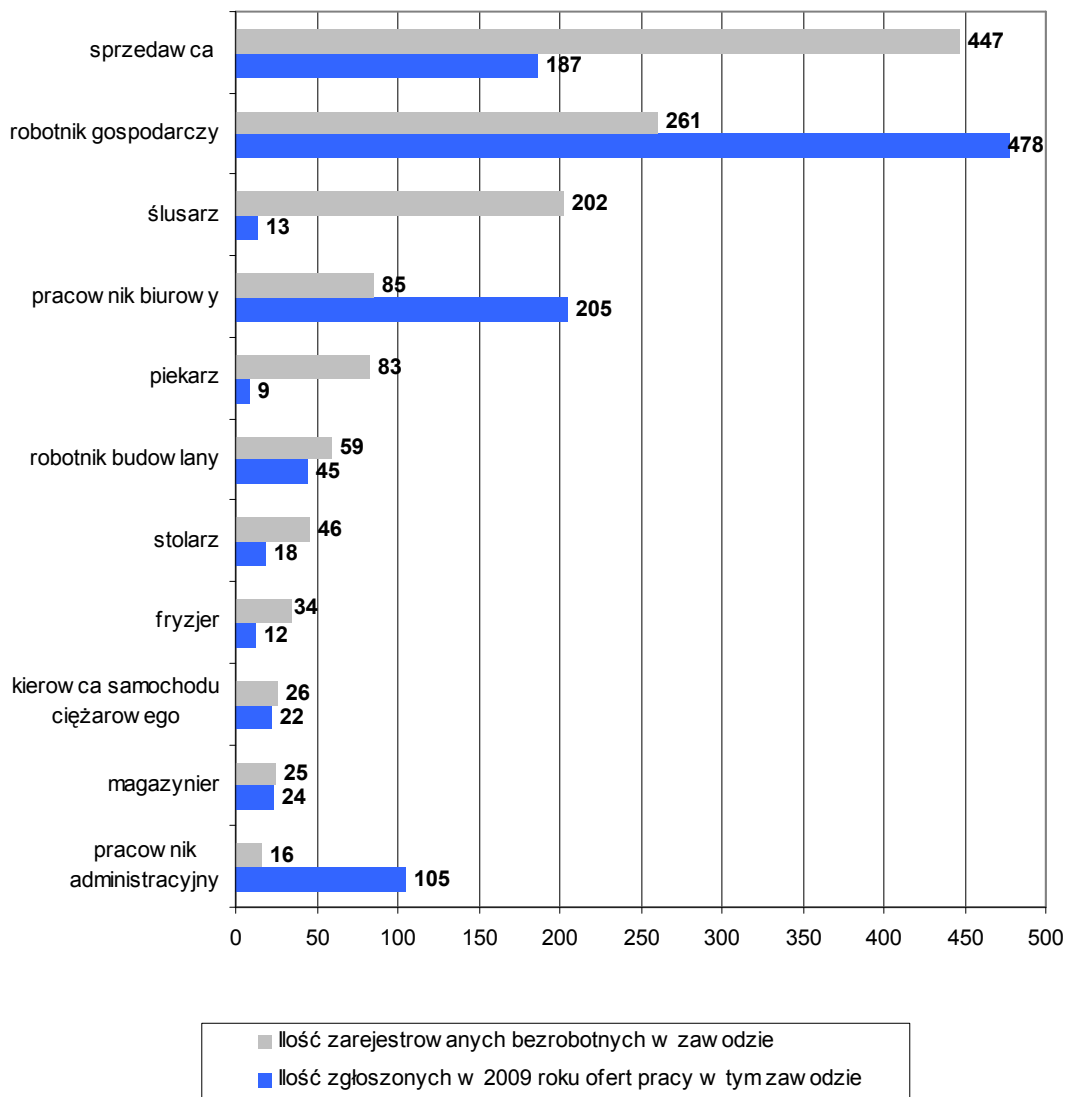
Najczęściej poszukiwane przez pracodawców zawody w 2009 roku to:

- robotnik gospodarczy – 478 ofert
- pracownik biurowy – 205 ofert
- sprzedawca – 187 ofert
- pracownik administracyjny – 105 ofert.

Warto jednak zauważyć, iż stanowiska te zazwyczaj należą do subsydiowanych. Pracodawcy są najczęściej zainteresowani przyjęciem osób niedoświadczonych do odbycia stażu. Jeżeli zaś przedstawiają oferty pracy to zazwyczaj poszukiwane są osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. W dużej mierze oferty te nie są efektem powstawania nowych miejsc pracy, a rotacji pracowników.

Najliczniejszą grupą zawodową wśród bezrobotnych tworzą sprzedawcy stanowiący 9,6% ogółu bezrobotnych. W dalszej kolejności najliczniejszymi zawodami są robotnik gospodarczy oraz ślusarz. Pozostałe zawody zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 26. Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Dąbrowie Tarnowskiej oraz zgłoszone oferty pracy w 2009 roku

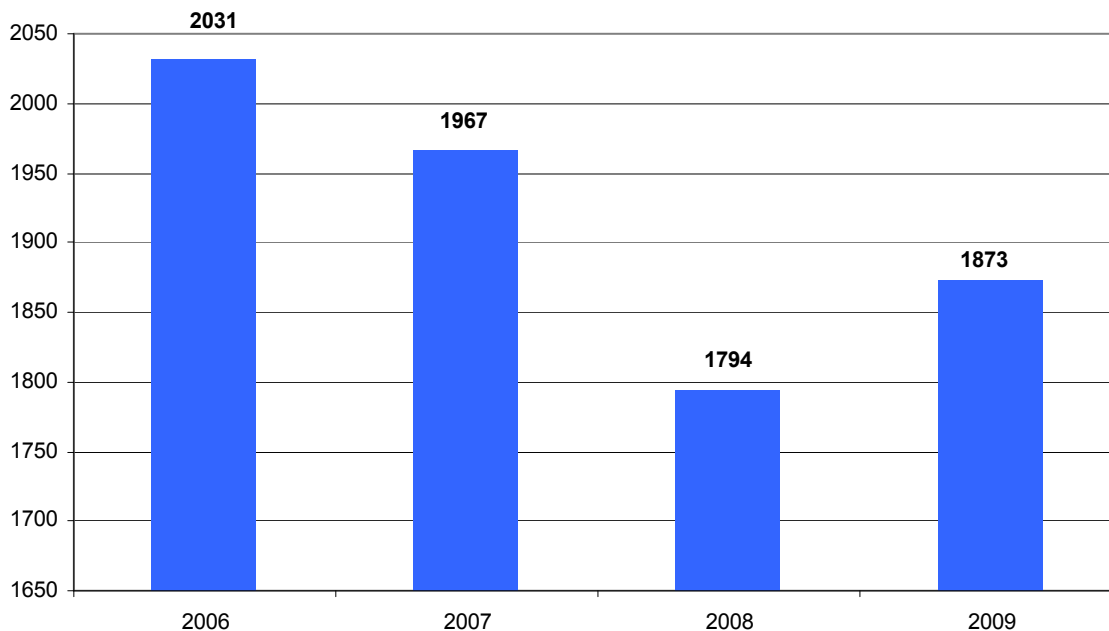
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2009

Największą grupę wśród osób bezrobotnych, zgodnie ze stanem na koniec roku 2009, stanowią osoby bez zawodu – aż 722 osoby. Kolejne liczne grupy zawodowe wśród bezrobotnych to:

- sprzedawcy – 447 osób;
- robotnicy gospodarczy – 261 osób;
- ślusarze – 202 osoby;
- technicy ekonomii – 195 osób;
- monterzy podzespołów i zespołów elektronicznych – 107 osób;
- technicy mechanicy – 98 osób;

- mechanicy samochodów osobowych – 97 osób;
- piekarze – 94 osoby.

Wykres 27. Liczba podjęć pracy w powiecie dąbrowskim w latach 2006 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, 2006 - 2009

W 2009 roku spośród 4 654 osób bezrobotnych w Dąbrowie Tarnowskiej 1 873 podjęły pracę za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej. Najwięcej, bo aż 271 podjęć pracy zarejestrowano w lipcu. Głównie ma to związek z pracami sezonowymi. Najmniej podjęć pracy zarejestrowano natomiast w grudniu (104). Dane to jednak odnoszą się tylko do podjęcia pracy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy.

Tabela 5. Przykładowe zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w powiecie dąbrowskim w 2009 roku

Zawody Deficytowe		
Asystentka stomatologiczna	Rejestratorka medyczna	Pracownik biurowy
Sprzedawca w stacji paliw	Wychowawca w placówkach	Robotnik gospodarczy
Pracownik administracyjny	oświatowych, wychowawczych i	Księgowy
Kamieniarz	opiekuńczych	Kasjer handlowy
Zaopatrzeniowiec	Przedstawiciel handlowy	Kierowca autobusu
Operator koparek i zwałowarek	Opiekunka domowa	Sekretarka
Brukarz	Robotnik drogowy	Opiekunka dziecięca
Diagnosta samochodowy	Programista	Kierowca samochodu
Fakturzystka	Technik dentystyczny	osobowego
Kasjer biletowy	Operator urządzeń do	Spawacz ręczny gazowy
	formowania wyrobów z tworzyw	
	sztucznych	
Zawody Zrównoważone		
Kierownik wewnętrznej	Nauczyciel nauczania	Bufetowy
jednostki działalności	początkowego	Ratownik wodny
podstawowej w budownictwie	Specjalista bankowości	Pozostali monterzy izolacji
Kierownik działu marketingu i	Archiwista	Monter konstrukcji stalowych
sprzedaży	Technik geodeta	Przetwórcza owoców i warzyw
Administrator sieci	Grafik komputerowy	Monter mebli
informatycznej	Pozostali technicy gdzie indziej	Woźny
Inżynier budownictwa –	niesklasyfikowani	Pozostali robotnicy pomocniczy
budownictwo ogólne	Instruktor nauki jazdy	w rolnictwie i pokrewni
Inżynier technologii żywności	Recepcjonista	
Zawody Nadwyżkowe		
Kierownik małego	Technik farmaceutyczny	Mechanik samochodów
przedsiębiorstwa gdzie indziej	Organizator obsługi turystycznej	ciężarowych
niesklasyfikowany	(zawód szkolny: technik obsługi	Mechanik pojazdów
Pozostali informatycy gdzie	Pracownik socjalny	samochodowych
indziej niesklasyfikowani	Plastyk	Mechanik maszyn i urządzeń
Inżynier mechanik – środki	Magazynier	budowlanych i melioracyjnych
transportu	Intendent	Tapicer
Inżynier ogrodnictwa	Kosmetyczka	Operator maszyn do produkcji
Fizjoterapeuta	Dekarz	opakowań z papieru i tektury
Pielęgniarka	Tynkarz	Operator myjni
Położna	Monter sieci wodnych i	Robotnik budowlany
Nauczyciel historii	kanalizacyjnych	Pakowacz
Nauczyciel muzyki	Technolog robót	Robotnik pomocniczy w
Nauczyciel przedszkola	wykończeniowych w	przemysłe przetwórczym
	budownictwie	

Źródło: „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie dąbrowskim w I półroczu 2009 roku”, Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej.

W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej wyodrębnił w powiecie 124 zawody. Wśród nich zdefiniowano **27 zawodów deficytowych**, czyli takich, na które występowało wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób zarejestrowanych.

Największy wskaźnik deficytu wystąpił w następujących zawodach:

- asystentka stomatologiczna,
- diagnosta samochodowy,
- zaopatrzeniowiec,
- pracownik administracyjny,
- sprzedawca w stacji paliw,
- kamieniarz.

Poprzez **zawody zrównoważone** należy rozumieć zawody, w których występuje względna równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą ofert pracy dotyczących tego zawodu. W powiecie dąbrowskim w 2009 roku było ich **21**.

Analiza wykazała, że wśród wszystkich zawodów jakie w 2009 roku występowały w charakterystyce bezrobocia powiatu dąbrowskiego, aż **76** to **zawody nadwyżkowe**, co oznacza, że jest mniejsze zapotrzebowanie na pracowników w tych zawodach w stosunku do ilości bezrobotnych posiadających takie zawody. Najwyższy wskaźnik nadwyżki zanotowano w zawodach:

- magazynier,
- kosmetyczka,
- dekarz,
- monter sieci wodnych i kanalizacyjnych,
- mechanik pojazdów samochodowych,
- tapicer.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych w 2008 roku w powiecie dąbrowskim

Podmioty gospodarki narodowej	Powiat dąbrowski
Ogółem	2 559
Sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	177
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	142
spółki handlowe	3
Sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 382
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 951
spółki handlowe	62
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7
spółdzielnie	21
fundacje	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	118

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W 2008 roku w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej zarejestrowanych było 2 559 podmiotów z powiatu dąbrowskiego. Zdecydowaną większość stanowiły podmioty sektora prywatnego (93%). Resztę uzupełniały podmioty sektora publicznego. Wśród podmiotów sektora prywatnego najczęściej firm stanowiło własność osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą (76,2%). W 2009 roku w powiecie dąbrowskim funkcjonowały 62 spółki handlowe sektora prywatnego oraz 3 – sektora publicznego, stanowiące razem 2,5% ogółu podmiotów. Znikomy udział charakteryzuje spółdzielnie (0,8%) oraz spółki z udziałem kapitału zagranicznego (0,3%). Ważne miejsce zajmują natomiast fundacje i stowarzyszenia, stanowiące 4,6% wszystkich podmiotów.

Dane dotyczące wielkości zatrudnienia w poszczególnych podmiotach wskazują, że na terenie powiatu dąbrowskiego występuje dominacja instytucji zatrudniających do 10 pracowników - 95% ogółu funkcjonujących podmiotów (92% - w 2008 roku)⁷.

Omawiane dane wskazują na stosunkowo dużą liczbę osób przedsiębiorczych, chcących pracować i tworzących pewną liczbę miejsc pracy.

Wskaźnik przedsiębiorczości - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

- Wskaźnik przedsiębiorczości dla powiatu dąbrowskiego: **44,0**⁸

Współczynnik aktywności zawodowej informuje o stosunku osób w aktywności zawodowej (tzn. pracujących i bezrobotnych) w danym wieku (15-59 dla kobiet i 15-64 dla mężczyzn) do ogółu ludności w tym wieku.

- Współczynnik aktywności zawodowej dla powiatu dąbrowskiego: **57,6 %**⁹

⁷ US w Krakowie, 2009

⁸ US w Krakowie, stan na koniec 2008

⁹ US w Krakowie, 2007

Tabela 7. Zmiana liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w latach 2005 – 2008 w województwie małopolskim

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			
Jednostka terytorialna	2006	2007	2008
Powiat m. Kraków	73 279	71 875	72 173
Powiat krakowski	16 248	16 541	17 289
Powiat wadowicki	12 302	12 358	12 560
Powiat nowotarski	9 809	10 230	10 526
Powiat oświęcimski	9 817	9 892	10 024
Powiat nowosądecki	8 284	8 762	9 562
Powiat olkuski	9 428	9 475	9 492
Powiat chrzanowski	8 333	8 285	8 374
Powiat myślenicki	7 509	7 942	8 284
Powiat wielicki	7 461	7 673	8 095
Powiat m. Tarnów	7 413	7 431	7 524
Powiat tatrzański	6 710	7 051	7 373
Powiat tarnowski	6 503	6 659	7 087
Powiat m. Nowy Sącz	5 887	5 962	6 297
Powiat limanowski	5 349	5 634	6 112
Powiat suski	5 774	5 823	6 011
Powiat bocheński	5 084	5 311	5 553
Powiat gorlicki	4 425	4 667	4 937
Powiat brzeski	3 818	3 930	4 157
Powiat miechowski	3 012	3 104	3 290
Powiat proszowicki	2 075	2 114	2 191
Powiat dąbrowski	1 781	1 811	1 951

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2006 - 2008

Pomimo danych świadczących o stosunkowo dużej przedsiębiorczości mieszkańców powiatu dąbrowskiego, region ten na tle województwa małopolskiego plasuje się na ostatnim miejscu pod względem liczby osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą. Warto jednak zauważyć, że obserwowalny jest wzrost liczby osób, decydujących się na założenie własnej działalności.

4. WSPARCIE DZIAŁAŃ UKIERUNKOWANYCH NA TWORZENIE MIEJSC PRACY

Powiatowe urzędy pracy realizują zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy; świadczą usługi osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom.

Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej

Konsultant: Wioletta Lech (014) 642-24-78

Usługi rynku pracy świadczone przez urzędy pracy dla pracodawców oraz osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

- 1. Pośrednictwo pracy** - polega na udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w pozyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze odpowiednich kandydatów do pracy. Jest realizowane jest nieodpłatnie, zgodnie z zasadami dostępności, dobrowolności, równości i jawności usług.

Pośrednicy pracy:

- pozyskują i upowszechniają oferty pracy,
- udzielają pracodawcom informacji o kandydatach do pracy,
- inicjują i organizują kontakty pracodawców z kandydatami: indywidualne lub poprzez **gieldy pracy** – podczas których następuje rekrutacja spośród zainteresowanych kandydatów do pracy oraz **targi pracy** – w czasie których następuje prezentacja wolnych miejsc pracy przez wielu pracodawców,
- zapoznają z aktualną sytuacją na lokalnym rynku pracy, informują o przysługujących prawach i obowiązkach,
- informują o usługach i instrumentach rynku pracy wspierających tworzenie nowych lub utrzymanie istniejących miejsc pracy.

Zgłoszenie wolnego miejsca pracy:

- pracodawca zgłasza ofertę pracy do jednego wybranego przez siebie urzędu pracy ze względu na siedzibę, miejsce wykonywania pracy lub z innego powodu;
- pracodawca może wybrać jeden sposób realizacji oferty pracy jako: **„zamkniętej”** – udostępnianej wyłącznie osobom zarejestrowanym jako bezrobotne i spełniającym wymagania, którym są wydawane skierowania: ta oferta jest podawana do wiadomości bez informacji umożliwiających identyfikację pracodawcy; lub **„otwartej”** – udostępnianej w pełnym zakresie wszystkim zainteresowanym osobom, którym – za zgodą pracodawcy – może być wydane skierowanie; ta oferta zawiera dane umożliwiające identyfikację pracodawcy.

Zgłaszając ofertę pracy podaje się:

- **dane dotyczące pracodawcy:** nazwę, adres, numer telefonu, imię i nazwisko osoby do kontaktu, oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej, REGON, NIP, rodzaj działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności, stan zatrudnienia;
- **informacje na temat warunków zatrudnienia:** nazwę stanowiska, liczbę wolnych miejsc pracy (w tym liczbę miejsc pracy dla niepełnosprawnych), miejsce wykonywania pracy, rodzaj umowy, informacje o systemie i czasie pracy, wysokości wynagrodzenia, planowaną datę zatrudnienia, wymagania co do kwalifikacji i umiejętności kandydatów do pracy.

Rozpowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy odbywa się poprzez zamieszczenie ich na tablicy ogłoszeń oraz w internetowej bazie ofert pracy.

W ramach sieci **EURES** (European Employment Services), urząd pracy prowadzi pośrednictwo pracy związane ze swobodnym przepływem pracowników na terenie UE, EOG oraz państw korzystających ze swobody przepływu osób.

Pośrednicy pracy udzielają informacji na temat:

- aktualnie upowszechnionych zagranicznych ofert pracy;
- warunków życia i pracy w poszczególnych krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- innych możliwości poszukiwania zatrudnienia za granicą, w szczególności z wykorzystaniem stron internetowych publicznych służb zatrudnienia w poszczególnych krajach oraz portali www.eures.praca.gov.pl oraz www.eures.europa.eu.

2. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa - zadaniem poradnictwa zawodowego jest udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia.

Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie porad indywidualnych i grupowych.

3. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – Klub Pracy - polega na przygotowaniu poprzez szkolenia osób bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia.

4. Doradztwo dla pracodawców - na wniosek pracodawcy doradcy zawodowi mogą udzielić pomocy w zakresie:

- doboru kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy,
- wspierania rozwoju zawodowego pracowników.

Ponadto, doradcy zawodowi udzielają informacji osobom zwalnianym z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy, będących w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, współpracując w tym zakresie z przedstawicielami zakładów pracy i związkami zawodowymi, w ramach Zespołu ds. Zapobiegania Negatywnym Skutkom Zwolnień Grupowych.

- 5. Szkolenia** - inicjowane są w celu podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych, zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bezrobotnych i poszukujących pracy, w szczególności w przypadku braku kwalifikacji zawodowych, konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, czy utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

Formy szkoleń:

- szkolenia grupowe – realizowane zgodnie z Planem szkoleń na dany rok, opracowanym na podstawie wyników badań, analiz i prognoz na rynku pracy, częstotliwości występowania ofert oraz zapotrzebowania ze strony pracodawców;
- szkolenia w trybie indywidualnym – osoby bezrobotne kierowane są na wskazane przez siebie szkolenie, jeżeli uzasadnią celowość tego szkolenia (oświadczenie przyszłego pracodawcy o zamiarze powierzenia tej osobie odpowiedniej pracy, oświadczenie o zamiarze rozpoczęcia działalności gospodarczej, inne uzasadnienie celowości skierowania na szkolenie), a jego koszt w części finansowanej z Funduszu Pracy nie przekroczy 300% przeciętnego wynagrodzenia. Skierowanie takie przysługuje nie częściej niż raz w ciągu roku kalendarzowego.

Szkoleniami mogą być objęte osoby:

- bezrobotne;
- poszukujące pracy, które m. in. są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy lub są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji.

Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem szkolenia - nie dłużej niż 24 miesiące. Bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia przysługuje stypendium.

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą ponadto ubiegać się o:

- przyznanie pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości 4 – krotnego przeciętnego wynagrodzenia;
- sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych do wysokości 100%, jednak nie więcej niż do wysokości 3 – krotnego przeciętnego wynagrodzenia;
- sfinansowanie kosztów egzaminów, licencji niezbędnych do wykonywania pracy do wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

- 6. Staże** - polegają na nabywaniu przez osobę bezrobotną praktycznych umiejętności do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy pracodawcą a urzędem pracy, na okres od 3 do 6 miesięcy, a w niektórych przypadkach do 12 miesięcy, według określonego programu. W okresie odbywania stażu, stażystom przysługuje **stypendium** wypłacane przez Urząd Pracy.

Staże organizowane są w pierwszej kolejności u pracodawców, którzy:

- prowadzą działalność gospodarczą, co najmniej przez 6 miesięcy;
- nie zmniejszyli stanu zatrudniania powyżej 10 % w ciągu ostatnich 6 miesięcy;
- deklarują zatrudnienie kandydata po odbyciu przez niego stażu;
- wywiązywali się z dotychczasowych zobowiązań wynikających z umów zawartych z Urzędem Pracy;
- nie zalegają z opłatami w ZUS i Urzędzie Skarbowym;
- tworzą miejsca odbywania stażu na terenie Tarnowa i Powiatu Tarnowskiego.

- 7. Przygotowanie zawodowe dorosłych** - jest to praktyczna nauka zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Jest realizowane w oparciu o program ukierunkowany na nabycie umiejętności praktycznych oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej opracowany przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową i kończy się egzaminem potwierdzającym uzyskane kwalifikacje. Odbywa się na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy pracodawcą a starostą. Możliwa jest umowa trójstronna, zawierana pomiędzy pracodawcą, starostą i instytucją szkoleniową, wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy. Uczestnikowi przygotowania zawodowego przysługuje stypendium.

Kształcenie jest realizowane w miejscu pracy odbywa się w formie:

- praktycznej nauki zawodu trwającej od 12 do 18 miesięcy, umożliwiającej przystąpienie do egzaminu na tytuł zawodowy lub egzaminu czeladniczego;
- przyuczenia do pracy trwającego od 3 do 6 miesięcy, mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji lub umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych.

Pracodawcy przysługuje:

- zwrot poniesionych wydatków na uczestnika przygotowania zawodowego w wysokości do 2% przeciętnego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu;
- premia w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc – w przypadku, gdy uczestnik przygotowania zawodowego ukończył program i zdał egzamin przeprowadzony przez komisję egzaminacyjną lub przez instytucję szkoleniową.

- 8. Dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych** - starosta na wniosek bezrobotnego może sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów do wysokości 100% jednakże nie więcej niż 300% przeciętnego wynagrodzenia.
- 9. Dofinansowanie wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy** – pracodawcy mają możliwość ubiegania się o doposażenie i wyposażenie nowo tworzonego miejsca pracy, na którym zostanie zatrudniona osoba bezrobotna. Wartość uzyskanego wsparcia jest określona w indywidualnej umowie, przy czym nie może być wyższa niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Po podpisaniu umowy podmiot ponosi koszty na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy i zatrudnia na utworzonym stanowisku pracy skierowaną osobę bezrobotną w pełnym wymiarze czasu pracy na okres min. 24 miesięcy.
- 10. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej** - jest to forma pomocy, kierowana do osób bezrobotnych, która daje możliwość ubiegania się o bezzwrotną pomoc finansową na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Jednym z warunków uzyskania w/w pomocy jest prawidłowe wypełnienie wniosku dostępnego na stronie urzędu wraz ze wszystkimi załącznikami. Corocznie duża grupa osób bezrobotnych, korzysta z tej formy pomocy.
- 11. Prace interwencyjne oraz roboty publiczne** - jest to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które następuje w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Pracodawca będący organizatorem prac interwencyjnych czy robót publicznych może otrzymać refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenie, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych.

5. Dokument został stworzony na podstawie danych z następujących instytucji:

1. Advisory Group TEST Human Resources – firma doradztwa personalnego
2. Główny Urząd Statystyczny
3. Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji
4. Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej
5. Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej
6. Urząd Statystyczny w Krakowie
7. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

6. Dokument został stworzony w trakcie warsztatów, które odbyły się w dniach 20-22 września 2010 roku w Szczucinie. W opracowywaniu informacji wzięli udział przedstawiciele następujących instytucji:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej
2. Urząd Miasta i Gminy Dąbrowa Tarnowska
3. Urząd Miasta i Gminy Szczucin
4. Urząd Gminy Radgoszcz
5. Urząd Gminy Mędrzechów
6. Urząd Gminy Bolesław
7. Urząd Gminy Gręboszów
8. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
9. Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej